ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomických teorií

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Integrace dohledu nad finančním trhem

Autor: Bc. Tereza Jágrová
Vedoucí diplomové práce: Mgr. František Hřebík

© 2009

Česká zemědělská univerzita v Praze | Fakulta provozně ekonomická

Katedra ekonomických teorií | Akademický rok 2007/2008

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Tereza Jágrová

obor Podnikání a administrativa

Vedoucí katedry Vám ve smyslu Studijního a zkušebního řádu ČZU v Praze čl. 17 odst. 2 určuje tuto diplomovou práci.

Název tématu: **Integrace dohledu nad finančním trhem**

Struktura diplomové práce:

1. Úvod
2. Cíl práce a metodika
3. Situace v dohledu nad finančním trhem před integrací
4. Integrace dohledu nad finančním trhem
5. Porovnání dohledu nad finančním trhem z pozice ČNB
6. Závěr
7. Seznam literatury
8. Přílohy

Rozsah původní zprávy: 50 - 60 stran

Seznam odborné literatury:

BABOUČEK, Ivan a kolektiv. Bankovní regulace a dohled. Praha: Bankovní institut vysoká škola, a.s., 2002. 187 s. ISBN 80-7265-053-X.
KOLEKTIV AUTORŮ. Bankovnictví v České republice. Praha: Bankovní institut vysoká škola a.s., 2000. 349 s. ISBN 80-7265-035-1.
PAVLÁT, Vladislav. Centrální bankovnictví. Praha: Eupress, 2004. 137 s. ISBN 80-86754-29-4.
SAMOSTATNÝ ODBOR KOMUNIKACE, Bankovní dohled 2005. Praha: Česká národní banka, 2006. 96 s.
SAMOSTATNÝ ODBOR KOMUNIKACE, Zpráva o dohledu nad finančním trhem 2006. Praha: Česká národní banka, 2007. 112 s.
REVENDA, Zbyněk. Centrální bankovnictví. Praha: Management Press, 2001. 782 s. ISBN 80-7261-051-1.

Vedoucí diplomové práce: **Mgr. František Hřebík**

Termín odevzdání diplomové práce: duben 2009

L.S.

Vedoucí katedry

Česká zemědělská univerzita v Praze - Fakulta provozně ekonomická

Děkan

V Praze dne: 9.1.2008

Evidováno děkanátem PEF pod č.j.: KET-114-08D

Čestné prohlášení o samostatném vypracování diplomové práce

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma „Integrace dohledu nad finančním trhem“ zpracovala samostatně za použití uvedené literatury a po odborných konzultacích s Mgr. Františkem Hřebíkem.

V Praze dne 15. dubna 2009 ……

(podpis autora práce)

Poděkování

Tímto bych chtěla poděkovat panu Mgr. Františku Hřebíkovi za připomínky, rady a odborné vedení při zpracování této diplomové práce. Zároveň děkuji paní Mgr. Barboře Dundrové a paní Ing. Miroslavě Jágrové a jejím kolegům za ochotu při poskytování potřebných podkladů.

Dále bych také chtěla poděkovat své rodině za její podporu.

Integrace dohledu nad finančním trhem

Control integration of financial market

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Integrace dohledu nad finančním trhem

Souhrn

Předmětem diplomové práce „Integrace dohledu nad finančním trhem“ je analýza procesu sjednocení dohledu nad finančním trhem do České národní banky jako současného jediného supervizora finančního trhu v České republice. V práci je nejprve popsán dohled nad finančními institucemi realizovaný Českou národní bankou, Komisí pro cenné papíry, Úřadem pro dohled nad družstevními záložnami a Ministerstvem financí před integrací dohledu, která proběhla 1. dubna 2006. Dále je v práci rozebrán samotný proces integrace dohledu včetně změn legislativních a organizačních, které tuto změnu provázely.

Ve třetí kapitole je popsán stav regulace a dohledu před 1. dubnem 2006, a sice regulatorní a dohledové činnosti jednotlivých subjektů, a to ve všech oblastech finančního trhu. Čtvrtá kapitola se zabývá důvody integraci, jejími možnými důsledky a také změnami, které byly v souvislosti s tímto procesem nutné a také výkonem dohledu, realizovaným Českou národní bankou. Pátá kapitola se zaměřuje na porovnání výkonu dohledu nad finančním trhem z pohledu České národní banky před integrací dohledu a po ní.

Klíčová slova

centrální banka, subjekty finančního trhu, bankovní regulace a dohled, integrace dohledu nad finančním trhem, Česká národní banka

Control integration of financial market

Summary

The subject matter of this thesis „Supervision integration of financial market“ is an analyse of process of consolidation of supervision on financial market to Czech national bank as unique supervisor of financial market in Czech Republic. At first in the thesis I described the supervision on financial institutions realized by Czech National Bank, Securities Comission, Office for Supervision of Credit Unions and the Ministry of Finance before integration, which was realized on 1st April 2006. Farther there is analyse proper of supervision integration including legislative and organizational changes, which go along with this process.

In the third chapter regulation state and supervision before 1st April 2006 are described, namely regulatory and supervisional activities of each subject, in all area of financial market. The fourth chapter concerned the reasons of supervision, its possible consequences and also changes, which were necessary in connection with this process and also the function of supervision, realised by Czech National Bank. Fifth chapter concerned the comparison of function of supervision and financial market from view of Czech National Bank before supervision integration and after.

Key-words

Central bank, Bodies of financial market, Banking regulation and supervision, Control integration of financial market, Czech national bank

Obsah

1. ÚVOD 6

2. CÍL PRÁCE A METODIKA 8

3. SITUACE V DOHLEDU NAD FINANČNÍM TRHEM PŘED INTEGRACÍ 11

3.1 REGULATORNÍ A DOZOROVÁ ČINNOST NAD SUBJEKTY FINANČNÍHO TRHU 11

3.2 BANKOVNÍ REGULACE A DOHLED 13

3.2.1 Stabilita bankovního sektoru 14

3.2.2 Bankovní dohled 15

3.2.3 Činnost dohledu na dálku 19

3.2.4 Činnost dohledu na místě 21

3.2.5 Licenční a povolovací činnost 22

3.3 DOHLED NAD KAPITÁLOVÝM TRHEM A DALŠÍMI SUBJEKTY FINANČNÍHO TRHU 22

3.4 DOHLED V POJIŠŤOVNICTVÍ A DOHLED V PENZIJNÍM PŘIPOJIŠTĚNÍ 23

3.5 DOHLED NAD DRUŽSTEVNÍMI ZÁLOŽNAMI 23

3.6 SOUHRN 24

4. INTEGRACE DOHLEDU NAD FINANČNÍM TRHEM 25

4.1 PODSTATA INTEGRACE DOHLEDU NAD FINANČNÍM TRHEM 25

4.2 DŮVODY INTEGRACE 25

4.3 VÝHODY A RIZIKA INTEGRACE 27

4.4 PROCES INTEGRACE 30

4.5 VÝBOR PRO FINANČNÍ TRH 32

4.6 LEGISLATIVNÍ ZMĚNY V OBLASTI DOHLEDU NAD FINANČNÍM TRHEM 33

4.7 ZMĚNY V ORGANIZAČNÍ STRUKTUŘE ČNB 35

4.8 VÝKON DOHLEDU NAD FINANČNÍM TRHEM ZA ROK 2006 A 2007 37

4.8.1 Dohled na dálku 38

4.8.2 Dohled na místě 47

4.9 MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE 54

5. POROVNÁNÍ DOHLEDU NAD FINANČNÍM TRHEM Z POHLEDU ČNB PŘED INTEGRACÍ A PO NÍ 63
6. ZÁVĚR 69
7. SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ 72
8. SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK 82
9. PŘÍLOHY 84
9.1 SEZNAM PŘÍLOH 84

1. Úvod

V souvislosti s postupující globalizací finančního světa a rozmělňováním tradičních hranic[1] mezi jednotlivými sektory finančního trhu byla veřejnost v posledních letech v mnoha zemích svědkem řady diskuzí o vzniku jednotného regulátora finančního trhu. V České republice byla výsledkem těchto diskuzí realizace integrace dohledu nad finančním trhem do České národní banky (dále jen „ČNB“).

K této nejvýznamnější události v oblasti výkonu dohledu nad finančním trhem došlo v roce 2006, kdy byly sloučeny orgány dohledu nad finančním trhem do centrální banky.

V České republice až do 31. března 2006 regulovaly a dohlížely subjekty finančního trhu čtyři různé instituce. Česká národní banka regulovala a dohlížela banky a konsolidační celky, ve kterých byly ovládajícími osobami banky, Komise pro cenné papíry (dále jen „KCP“) regulovala a dohlížela subjekty působící na kapitálovém trhu, Ministerstvo financí ČR (dále jen „MF ČR“) regulovalo a dohlíželo pojišťovny a penzijní fondy a také bylo částečně zodpovědné za regulaci kapitálového trhu a v neposlední řadě Úřad pro dohled nad družstevními záložnami (dále jen „ÚDDZ“) dohlížel družstevní záložny, přičemž ty byly regulovány MF ČR.

Již z výše uvedeného výčtu je zřejmé, že struktura uspořádání dohledu nad finančním trhem, která působila v České republice do března 2006, nebyla příliš efektivní. Proto bylo pro odstranění duplicit a kompetenčních střetů nutné tuto strukturu změnit. Ve sledovaném období[2] došlo i ke změnám v původně plánovaném postupu pro sjednocení dozorových institucí do jedné. Tomuto a dalším tématům se věnuji v dalším textu diplomové práce.

[1] Finanční trhy dynamicky reagují na změny ekonomických podmínek a potřeb, podléhají celosvětovým trendům, prochází rychlým vývojem, z tohoto důvodu dochází k propojování subjektů jednotlivých segmentů, jako jsou banky, investiční fondy, penzijní fondy, pojišťovny. Vznikají velké finanční skupiny, které poskytují služby v rámci celého finančního trhu.
[2] Zde mám na mysli mnou sledované období, a sice léta 2003 – 2006.

Integrovaný dohled působí v České republice, dle mého názoru, relativně krátkou dobu, takže se zatím nemohly projevit veškeré důsledky, které se sjednoceným dohledem souvisí. Proto je zatím příliš brzy hodnotit, zda byla integrace dohledu nad finančním trhem do ČNB vhodnou variantou řešení. Mezi odborníky je možné se setkat s kladnými i zápornými postoji k této již realizované variantě. Dle mého názoru však spíše převažuje kladný postoj k integraci dohledu nad finančním trhem do ČNB.

Pro integraci dohledu byla nutná změna legislativy, která se uskutečnila prostřednictvím zákona o sjednocení dohledu nad finančním trhem - zákona č. 57/2006 Sb., o změně zákonů v souvislosti se sjednocováním dohledu nad finančním trhem, který se zaměřil zejména na institucionální a kompetenční záležitosti integrace. V souvislosti s integrací měla pokračovat vlastní harmonizace regulace a výkonu dohledu v jednotlivých sektorech, tzn. sektorových zákonů a zákona o dohledu. Toto nebylo možné realizovat v zákoně č. 57/2006 Sb., proto je z tohoto důvodu nutná postupná realizace.

2. Cíl práce a metodika

Cílem diplomové práce „Integrace dohledu nad finančním trhem“ je seznámit s procesem integrace dohledu nad finančním trhem, na jehož základě převzala ČNB k 1. dubnu 2006 veškerou agendu KCP, Úřadu státního dozoru v pojišťovnictví a penzijním připojištění MF ČR a ÚDDZ, které k tomuto datu zanikly.

Dalším z cílů je seznámit se současnou situací na finančním trhu, s legislativními opatřeními, která integraci dohledu nad finančním trhem předcházela a dále také s dalšími změnami, které integrace dohledu přinesla. Zde je důležité zmínit především přípravy nového organizačního uspořádání[3] dohledu nad finančním trhem, které přechází z modelu sektorového na model funkcionální, který umožňuje mnohem lepší sjednocení postupů a přístupů v oblasti správních řízení, licencí, regulace i vlastního výkonu dohledu.

V rámci třetí kapitoly diplomové práce se zabývám situací v dohledu nad finančním trhem před integrací. V této kapitole jsem se tedy zaměřila na dohled nad jednotlivými sektory finančního trhu před sjednocením. Největší pozornost je zde věnována činnosti ČNB a bankovní regulaci a dohledu, jelikož právě ČNB je institucí, která převzala dohled od ostatních regulátorů, které k 1. dubnu 2006 zanikly. Proto jsou v této kapitole také popsány některé principy, na kterých funguje nejen bankovní dohled, ale i dohled nad ostatními subjekty finančního trhu, např. je zde popsána metodika dohledu na místě či metodika dohledu na dálku.

Ve čtvrté kapitole diplomové práce se pak zabývám již samotným procesem integrace dohledu nad finančním trhem, jeho možnými výhodami a případnými riziky. V této kapitole se věnuji přípravám integrace, postupům, které byly použity pro sjednocení dohledů pod křídla centrální banky a zároveň také legislativními opatřeními, která byla nutná pro samotné uskutečnění tohoto sjednocení. V rámci čtvrté kapitoly se

[3] Změny v organizačním uspořádání ČNB jsou součástí přílohy, kde jsou rozdíly v obou modelech jasně zřejmé.

zmiňuji také o změnách, které vznikly díky integraci v organizační struktuře ČNB a o činnosti sjednoceného dohledu v prvních dvou letech jeho působení. Vzhledem k rozsahu diplomové práce je větší pozornost věnována především výkonu dohledu na dálku a dohledu na místě. V závěru kapitoly se zabývám mezinárodní spoluprácí ČNB v rámci struktury Evropské komise a výborů třetí úrovně Lamfalussyho struktury.

Pátá kapitola práce je věnována porovnání dohledu nad finančním trhem z pozice ČNB, toto porovnání spočívá v komparaci činností, které ČNB vykonávala před integrací a činností, které vykonává v současné době. Zde je důležité se zaměřit na rozdíly v efektivnosti fungování jednoho regulátora v porovnání s činností několika regulátorů.

Data a informace, která jsou zdrojem diplomové práce, pochází nejen z vlastní vydavatelské činnosti jednotlivých odborů ČNB, ale i z relevantních učebních pomůcek Vysoké školy ekonomické, Bankovního institutu nebo Vysoké školy finanční a správní či z dalších odborných publikací, uvedených v seznamu použité literatury.

Za velmi přínosné považuji publikace vydávané Samostatným odborem komunikace ČNB, konkrétně se jedná o publikace „Bankovní dohled 2005“, „Zpráva o dohledu nad finančním trhem 2006“ a „Zpráva o dohledu nad finančním trhem 2007“.[4]

Dále byla v diplomové práci použita data a informace získané z oficiálních internetových stránek ČNB[5] – mezi přínosné podklady řadím tiskové zprávy ČNB, autorské články a rozhovory, přednášky, projevy a vystoupení zástupců ČNB, které jsou na těchto internetových stránkách k dispozici. Odkazy na konkrétní použité internetové stránky jsou zahrnuty v rámci seznamu použitých zdrojů.

[4] Poslední dvě jmenované publikace nahradily dosavadní dokumenty, které se týkaly regulace a dohledu nad segmenty finančního trhu vydávané v minulosti ČNB, Komisí pro cenné papíry, Úřadem státního dozoru v pojišťovnictví a penzijním připojištění Ministerstva financí ČR a Úřadem pro dohled nad družstevními záložnami.
[5] www.cnb.cz

Výše uvedené zdroje byly dále rozšířeny o aktuální odborné články ekonomicky zaměřených časopisů Ekonom a Bankovnictví[6] a články denního tisku.

Téměř většina ze shromážděných podkladů této práce pochází z období let 2003 až 2009, přičemž bylo mou snahou podat v rámci možností co nejaktuálnější informace.

Součástí diplomové práce jsou přílohy, kde jsou k nahlédnutí tabulky, schémata a další doprovodné materiály.

Při vypracování diplomové práce byla použita metoda popisná a metoda analýzy, a to především ve třetí a čtvrté kapitole, kde se věnuji dohledu nad finančním trhem před integrací a po ní. V páté kapitole, kde se zabývám rozdíly v činnosti ČNB před integrací a po ní, je použita především metoda komparativní a vzhledem k předpokladu dalšího budoucího vývoje i metoda prognostická.

[6] Oba tyto časopisy jsou k dispozici v elektronické podobě na internetových stránkách serveru www.ihned.cz nebo v podobě tištěné.

3. Situace v dohledu nad finančním trhem před integrací

Nejprve je nutné zmínit rozdíl ve významu mezi pojmy „regulace“ a „dohled“. Regulace zahrnuje velké množství omezujících a přikazujících pravidel, především v podobě právních předpisů, kterými je regulována činnost subjektů činných v rámci finančního trhu. Regulátor tedy tato pravidla stanovuje, a to v součinnosti s jinými institucemi.

Dohledem se obecně rozumí kontrola dodržování a respektování pravidel, která jsou stanovena regulací. Dohled umožňuje ovlivnit instituce, nad kterými je vykonáván, umožňuje uvalení sankcí za nedodržení či porušení pravidel regulace a také může stanovit způsob odstranění nedostatků ve stanoveném termínu.

„Termíny regulátor a dohled jsou v literatuře používány poměrně volně. … Obě aktivity mohou být více či méně odděleny, ale nemusí a obvykle také nejsou. Často je také používán termín „dozor“, kdy jde o instituci částečně regulující a plně dohlížející. Vzhledem ke složitosti terminologie je možno považovat termíny regulátor, dohled a dozor za „nedokonalá“ synonyma.“[7]

V této práci jsou termínem „regulace“ myšlena omezující a přikazující pravidla (především právní předpisy), termínem „dohled“ kontrola dodržování a respektování těchto pravidel. Termínem „dozor“ je označena činnost institucí, které subjekty finančního trhu částečně regulují a plně dohlížejí.

3.1 Regulatorní a dozorová činnost nad subjekty finančního trhu

V České republice až do 31. března 2006 regulovaly a dohlížely subjekty finančního trhu čtyři různé instituce.

Zjednodušeně: ČNB regulovala a dohlížela banky a konsolidační celky, ve kterých byly ovládajícími osobami banky, dále KCP regulovala a dohlížela subjekty

[7] Frait, Jan: *Bankovní dohled a stabilita finančního systému.* [online]. Cit. 27.2.2009. In: http://www.cnb.cz/cs/verejnost/pro_media/konference_projevy/vystoupeni_projevy/frait_bd_fs_020903.html

působící na kapitálovém trhu, MF ČR regulovalo a dohlíželo pojišťovny a penzijní fondy a také bylo částečně zodpovědné za regulaci kapitálového trhu. Úřad pro dohled nad družstevními záložnami dohlížel družstevní záložny, přičemž tyto byly regulovány MF ČR.

Tato struktura regulace a dohledu byla postavena na úzké vzájemné spolupráci, jejíž formální bázi tvořila Dohoda o vzájemné spolupráci při výkonu bankovního dohledu a státního dozoru nad finančním trhem[8] mezi ČNB, KCP a MF z 28. února 2003. Tato dohoda nahradila dosavadní platnou dohodu z roku 1998 a umožňovala efektivnější, komplexnější a pružnější spolupráci těchto institucí. Novým prvkem této dohody bylo stanovení zásad vzájemné spolupráce při výkonu dohledu na konsolidovaném základě, který představoval kvalitativně vyšší formu dohledu[9]. V roce 2002 zakotvil konsolidovaný dohled v oblasti bankovnictví[10], který měl být v krátkém časovém horizontu následován konsolidovaným dohledem v oblasti pojišťovnictví a obchodníků s cennými papíry.

V rámci této dohody o spolupráci vznikl Výbor pro koordinaci dozoru nad finančním trhem, který byl sestaven vždy ze dvou představitelů každé ze zúčastněných institucí a jehož jednání se týkala převážně otázky integrace dohledu nad finančním trhem[11]. V květnu 2004 rozhodla vláda ČR o záměru postupně integrovat dohled nad finančním trhem ČR do jedné instituce.

Začátkem roku 2005 byly Parlamentem ČR schváleny legislativní změny potřebné k integraci všech dozorových funkcí do ČNB a ještě téhož roku vláda schválila návrh MF a ČNB o urychlení integrace dohledu, ke které došlo 1. dubna 2006.[12]

---

[8] Tuto dohodu podepsal guvernér ČNB Zdeněk Tůma, předseda KCP František Jakub a ministr financí Bohuslav Sobotka.

[9] Při konsolidovaném dohledu jsou posuzována rizika ve skupinách vzájemně propojených osob jako celku.

[10] Na základě zákona o bankách (zákon č. 21/1992 Sb.)

[11] Úkolem tohoto Výboru bylo: *„formování obecných politik, koncepcí a strategií dalšího výkonu dozoru nad finančním trhem v ČR, řešení vážných systémových problémů na finančním trhu a při výkonu dozoru nad ním, vyhodnocování plnění závazků plynoucích z dohody a řešení závažných problémů vzniklých mezi stranami dohody.“* DĚDIČ, J., FRIŠAUFOVÁ, A., PROCHÁZKOVÁ, R., *Regulátoři finančního trhu podepsali novou dohodu o vzájemné spolupráci.* ČNB, server České národní banky. Internet [online]. Cit. 3.3.2009. In: http://www.cnb.cz/cs/verejnost/pro_media/tiskove_zpravy_cnb/2003/335.html

[12] Podrobněji se tímto tématem zabývám v další kapitole diplomové práce.

Všechny finanční instituce v ČR[13] podléhaly oznamovací povinnosti podle zákona č. 61/1996 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti (zákon proti praní špinavých peněz) vůči odboru 24 MF ČR - Finanční analytický útvar (dále jen „FAÚ“), který kontroloval dodržování tohoto zákona a měl právo provádět ve finančních institucích šetření. MF bylo tak jediným regulátorem a kontrolním orgánem v oblasti boje proti praní špinavých peněz (s výjimkou orgánů činných v trestním řízení).

3.2 Bankovní regulace a dohled

Bankovní regulace zahrnuje množství omezujících a přikazujících pravidel (především v podobě právních předpisů), které mají zajistit důvěryhodnost a stabilitu[14] bankovního sektoru (nelze ji zajistit jen tržními mechanismy). Dohled spočívá v kontrole dodržování těchto, regulací stanovených, pravidel a ve vyvozování důsledků v případě jejich porušení.

ČNB jako centrální banka ČR vykonávala do 1. dubna 2006 bankovní regulaci a dohled. Tato její mikroekonomická funkce byla dána faktem existence dvoustupňové bankovní soustavy v ČR, ve které je nutnou podmínkou regulování druhého stupně stupněm prvním, tzn. tedy centrální bankou. Hlavním cílem této funkce bylo především dosažení spolehlivého a bezpečného fungování bankovního systému v zemi. Tato činnost byla prováděna dvojí formou, a sice dohledem na dálku a dohledem na místě.

V rámci ČR spolupracovala ČNB až do roku 2006 s dalšími regulátory finančního trhu, a to s KCP, MF a ÚDDZ. Spolupráce mezi těmito subjekty trvala do konce března roku 2006, jelikož k 1. dubnu 2006 došlo k integraci dohledu do ČNB.

K činnosti bankovní regulace a dohledu se vyjádřili někteří autoři odborných publikací takto:

[13] tzn. banky, pobočky zahraničních bank, spořitelní a úvěrní družstva, investiční společnosti a investiční fondy, penzijní fondy, obchodníci s cennými papíry, organizátoři trhu s cennými papíry, pojišťovny, zajišťovny, Středisko pro cenné papíry

[14] Důvěryhodnost a stabilita bankovního sektoru jsou jednou ze základních podmínek fungování ekonomiky.

„Regulací bankovního sektoru a výkonem bankovního dohledu je u nás pověřena Česká národní banka jako centrální banka státu. Bankovnímu dohledu podléhají všechny banky a pobočky zahraničních bank působící na území ČR. Dikce zákona odráží mezinárodně uznávané stanovisko k úkolům bankovního dohledu a jeho poslání je tu formulováno takto: Bankovní dohled vykonává dohled nad prováděním bankovních činností a pečuje o bezpečné fungování a účelný rozvoj bankovního systému v České republice.“[15]

„Bankovní dohled stanoví rámec pro obezřetné podnikání bank a kontroluje jeho dodržování. Z právního hlediska podléhá činnost bank základním právním předpisům, a sice zákonu č. 6/1993, o České národní bance ve znění pozdějších předpisů a zákonu č. 21/1992 Sb., o bankách, ve znění platných předpisů. Na základě zmocnění v tomto zákoně ČNB vydává opatření a vyhlášky, které obsahují podmínky pro vstup do bankovního sektoru a obezřetnostní pravidla v jednotlivých oblastech podnikání bank.“[16]

V. Pavlát ve své publikaci „Centrální bankovnictví“ uvádí tři hlavní cíle bankovní regulace:
„1) vytvářet podmínky pro hladké a efektivní fungování bank a bankovní soustavy jako celku
2) minimalizovat rizika v oblasti bankovního podnikání
3) zvyšovat bezpečnost, transparentnost a tím i důvěryhodnost bankovního podnikání.“[17]

3.2.1 Stabilita bankovního sektoru

Stabilita bankovního sektoru a jeho důvěryhodnost je jednou ze základních podmínek pro fungování ekonomiky. Vzhledem ke skutečnosti, že samotné tržní mechanismy nejsou schopny tuto stabilitu zajistit, je nutné ji podporovat, a to především prostřednictvím omezujících a přikazujících pravidel. Pravidla, která jsou používána,

[15] BABOUČEK, Ivan: *Bankovní regulace a dohled*. Praha: Bankovní institut vysoká škola. 2002, s.135
[16] ČNB, server České národní banky. Internet [online]. Cit. 29.5.2007 In: http://www.cnb.cz/cz/dohled_fin_trh/bankovni_dohled/
[17] PAVLÁT, Vladislav. *Centrální bankovnictví*. Praha: Eupress. 2004, s. 37

jsou ve formě právních předpisů, které tvoří podstatu bankovní regulace. Bankovní dohled poté provádí dozor nad tím, zda - li jsou tato pravidla dodržována, v opačném případě vyvozuje důsledky, které plynou z jejich porušení.

„Dohled nad prováděním bankovních činností podle zákona o ČNB spočívá v "péči o bezpečné fungování a účelný rozvoj bankovního systému v České republice". Pod tímto obecně definovaným posláním se rozumí především podpora zdravého rozvoje, tržní disciplíny a konkurenceschopnosti bank, předcházení systémovým krizím a posilování důvěry veřejnosti v bankovní systém.“[18]

Bankovní dohled provádí kontrolu, která je zaměřena na dodržování regulace v daných bankách, ty však nemohou samy o sobě zabránit uzavírání ztrátových obchodů uskutečňovaných ostatními bankami. ČNB je tedy povinna pomocí svých nástrojů zasáhnout v případě nedostatků. Výsledkem použití těchto nástrojů pak může být zavedení nucené správy nebo odnětí bankovní licence.

3.2.2 Bankovní dohled

Dozor nad činností všech bank, včetně poboček zahraničních bank, vykonávala ve smyslu zákona č. 6/1993 Sb., o České národní bance a zákona č. 21/1992 Sb., o bankách ČNB prostřednictvím bankovního dohledu. V případě ČNB se zde nejednalo o státní dozor, jelikož dle Ústavy ČR je centrální banka naprosto nezávislou institucí.

Regulace činnosti bank však byla složitější. Hlavním regulátorem a dozorovým orgánem byla ČNB. Ta měla ale v § 37 zákona č. 6/1993 Sb. taxativně vymezené legislativní pravomoci - předkládala vládě návrhy zákonných úprav v oblasti měny, peněžního oběhu, peněžního trhu, platebního styku a zákonných úprav týkajících se působnosti a postavení ústřední banky. Ve spolupráci s MF pak vládě předkládala návrhy zákonných úprav devizového hospodářství a návrhy zákonných úprav v oblasti bankovnictví. Legislativní úpravy regulující činnost bank tedy musela předkládat oběma

[18] ČNB, server České národní banky. Internet [online]. Cit. 28.5.2007 In: http://www.cnb.cz/www.cnb.cz/cz/dohled_fin_trh/bankovni_dohleded/bankovni_dohled/postaveni_bd/bank_regulace_dohled/index.html

komorám Parlamentu prostřednictvím ministra financí. Právní předpisy nižší právní síly (vyhlášky a opatření) – měla ČNB právo vydávat samostatně.

Regulatorní a kontrolní činnosti ČNB podléhaly všechny banky. Spolu s ČNB regulovala a dozorovala banky, ve smyslu zákona č. 15/1998 Sb., o Komisi pro cenné papíry, i KCP v oblasti licencování banky, která žádala o udělení povolení obchodovat s cennými papíry a schvalování vedoucích osob, které se měly v bance touto činností zabývat. Většina bank měla uděleno povolení k provádění činnosti obchodníka s cennými papíry. Dále KCP kontrolovala ty banky, které vykonávaly, podle zákona č. 248/1992 Sb., o investičních společnostech a investičních fondech, činnost depozitáře investičních společností investičních a penzijních fondů. Právo provádět šetření ve všech bankách měl samozřejmě i odbor 24 MF ČR – Finanční analytický útvar (dále jen „FAÚ“).

Mezi banky náleží i stavební spořitelny a hypoteční banky, jejichž činnost je upravena nejen zákonem č. 21/1992 Sb., ale i zákony dalšími.

Stavební spořitelny[19] potřebují ke své činnosti kromě bankovní licence udělené podle zákona č. 21/1992 Sb., i povolení podle zákona č. 96/1993 Sb., o stavebním spoření a státní podpoře stavebního spoření. Na činnost stavebních spořitelen dohlížela ČNB, účelovost poskytování a správnost používání státní podpory stavebního spoření pak dozorovalo oddělení 353 - stavebního spoření MF, které také stanovilo podmínky jeho poskytování. Činnost stavebních spořitelen tedy podléhala regulatorní a kontrolní činnosti jak ČNB, tak i oddělení 353 MF a též odboru 24 MF – FAÚ.

Specializované činnosti provádějí i hypoteční banky, které vykonávají činnost jako komerční banky na základě bankovní licence udělené podle zákona č. 21/1992 Sb., a dále musí mít, ve smyslu zákona č. 530/1990 Sb., o dluhopisech, povolení k vydávání hypotečních zástavních listů. Regulátorem bylo MF, které mohlo (po projednání s KCP) stanovit vyhláškou podrobnosti způsobu a zákonného krytí nejenom hypotečních zástavních listů, ale i komunálních dluhopisů, které mohou hypoteční banky za určitých

[19] Stavební spořitelny jako banky mohou vykonávat jako předmět činnosti jen stavební spoření a jiné činnosti mohou vykonávat pouze tehdy, pokud jim to výše uvedený zákon dovoluje.

podmínek rovněž vydávat. Emisní podmínky všech dluhopisů schvalovala KCP. Hypoteční banky podléhaly regulatorní činnosti nejenom ČNB, ale i MF a KCP. Dozorovou činnost nad hypotečními bankami vykonávala jak ČNB, tak i KCP a rovněž tyto banky podléhaly kontrole FAÚ MF ČR.

Z výše uvedeného vyplývá, že veškeré banky, činné v této oblasti finančního trhu, podléhaly regulatorní a kontrolní činnosti čtyř útvarů (a sice ČNB, KCP, oddělení 353 MF, odbor 24 MF - FAÚ) tří institucí (ČNB, KCP, MF).

Činnost bankovního dohledu se rozvíjela již od roku 1990, postupně se však dohled začal více zaměřovat na kvalitativní aspekty. V posledních letech se dohled rozvíjel na základě schválené Střednědobé koncepce bankovního dohledu ČNB na léta 2005 - 2010. Výkon bankovního dohledu byl zaměřen na posílení kvality dohledu na dálku i na místě, na spolupráci se zahraničními orgány dohledu a na spolupráci s dalšími regulátory a orgány dohledu finančního trhu ČR. Novou dimenzí byl rovněž vstup do EU, kdy dohled začal úzce spolupracovat na mezinárodní úrovni a implementovat nejen směrnice EU, ale i ověřené postupy a doporučení evropských bankovních regulátorů a dohlížitelů.

Během roku 2005 pokračovala ČNB v implementaci dokumentů a závěrů pocházejících z Evropské komise, Basilejského výboru pro bankovní dohled a dalších příslušných orgánů EU.

Po vstupu ČR do EU došlo k novému vymezení kompetencí bankovního dohledu, zvláště se to týkalo poboček zahraničních bank, jejichž centrály jsou v zemích EU, zde ČNB vykonávala dohled primárně v oblasti likvidity a praní špinavých peněz a dále sledovala dodržování povinností, které jsou uloženy zákonem o bankách. Monitorování zahraničních bankovních subjektů se stalo také součástí bankovního dohledu.

Vstupem ČR do EU došlo k otevření tuzemského finančního trhu také pro další subjekty, které mohou využívat svobodu volného pohybu služeb na základě přijetí konceptu tzv. „jednotné bankovní licence“. Jednotná licence představuje další možnosti

pro podnikání zahraničních bank[20], ale i našich bank na území členských států EU a EFTA. Skutečnost, že banky nemusí procházet licenčním řízením v hostitelském státě, však neznamená, že zřízení pobočky v tomto státě je úplně volné. Postup je však ve srovnání s dnešními požadavky v případě udělení bankovní licence výrazně jednoduší. Princip jednotné licence rovněž znamená, že se mění postavení bankovního dohledu ČNB ve vztahu k subjektům, které jej využívají. Český zákon o bankách a na něj navazující regulace a dohled se na pobočky zahraničních bank od tohoto data vztahuje jen ve velmi omezeném rozsahu, to však neznamená, že subjekty využívající výhod jednotné licence nemusí dodržovat právní normy platné na území ČR.

Dokladem zájmu bank je skutečnost, že téměř 90 procent aktiv českého bankovního sektoru je již v současné době pod kontrolou bank z členských zemí EU. Vzhledem k takto vysokému podílu zahraničních vlastníků v tuzemských bankách se ČNB snažila zintenzivnit komunikaci a prohloubit spolupráci s orgány dohledu zemí EU.

Kompetencím bankovního dohledu odpovídala organizační struktura bankovního dohledu, to znamená, že činnost regulace a dohledu byla zastřešována sekcí bankovní regulace a dohledu, která naplňovala hlavní úkoly již zmíněné schválené Střednědobé koncepce. Do roku 2005 zodpovídala v ČNB za bankovní regulaci a dohled sekce bankovní regulace a dohledu[21] (č. sekce 530), která byla tvořena pěti odbory:

1) odbor regulace – spolupráce na primární legislativě, tvorba sekundární legislativy,
2) odbor dohledu na dálku – analýzy a hodnocení bank a bankovního sektoru, monitoring,

[20] Vedle bank mohou tuto možnost využít i oprávněné finanční instituce a instituce, které jsou oprávněné vydávat elektronické peněžní prostředky na území ČR.
[21] Dne 20.6.2007 byl na bankovní radě schválen návrh organizačního uspořádání dohledu nad finančním trhem. V tomto návrhu se počítalo s přechodem ze současného sektorového modelu na model funkcionální, a to s účinností od 1. ledna 2008. Do konce roku 2007 tedy měly vzniknout tři nové sekce: sekce dohledu nad finančním trhem, sekce licenčních a sankčních řízení a sekce regulace a analýz finančního trhu.

3) odbor dohledu na místě – specializace na jednotlivé rizikové oblasti, kontrola kreditních rizik, vnitřního řídícího a kontrolního systému, kontrola tržních a operačních rizik včetně rizik informačních systémů bank,
4) odbor licenční a povolovací – problematika správních řízení v licenční i sankční oblasti, notifikace, agenda bank po odnětí licence,
5) odbor podpory dohledu – podpora výkonným útvarům, výkaznictví, informační systémy, správa a rozvoj úvěrového registru.

3.2.3 Činnost dohledu na dálku

Činnost dohledu na dálku se zabývala monitoringem činnosti jednotlivých bank, jejich skupin a celého sektoru, kontrolou dodržovaní obezřetnostních pravidel a limitů. Dále ukládala nápravná opatření v případě, že byly zjištěny u některé banky nebo skupiny bank nedostatky.

Základem činnosti dohledu na dálku bylo vyhodnocování dostupných informací o činnosti bank – především výkazy a hlášení na individuálním i konsolidovaném základě, účetní závěrky a výroční zprávy bank, dále pak zprávy auditorské, prezentace bank, výsledky kontrol v bankách, veřejně dostupné zprávy a jednání se zástupci bank.

Základním nástrojem pro analýzu byly pravidelné komplexní analýzy - posouzení finanční situace jednotlivých bank. Dále byly vyhodnocovány měsíční signální informace o vývoji jednotlivých bank, které byly schopny zachytit případné negativní tendence, případně návrhy na opatření u bank s negativním vývojem. Rovněž byl analyzován bankovní sektor nebo jeho některé segmenty.

Základním podpůrným prostředkem pro analýzy byl automatizovaný systém Informační centrum bankovního dohledu.[22] Toto centrum shromažďuje údaje z veškerých výkazů a hlášení pro bankovní dohled. Výsledkem práce centra pak jsou standardní výstupní sestavy, ale i možnost vytvoření sestav individuálních, jež jsou specifické pro analytické hodnocení individuálních bank i bankovního sektoru jako celku. Kromě hodnocení finanční situace bank se dohled na dálku zabýval

[22] Tento systém používá ČNB pro sektor bank i po sjednocení dohledů, tzn. i v současné době

i posuzováním odborné způsobilosti a důvěryhodnosti osob, které byly navrhovány na funkce vedoucích zaměstnanců bank a schvalováním externích auditorů bank.

Zdrojem pro získávání informací o kontrolních systémech a systémech řízení rizik bank byly zprávy auditorů, a to především v době, kdy neprobíhala kontrola na místě.

Pokud banka nesplňovala některé z obezřetnostních požadavků, bylo jí uloženo opatření k nápravě. Tato opatření k nápravě spočívala v požadavcích na odstranění nedostatků včetně stanovených termínů, do kterých mělo být odstranění nedostatků splněno. Tato nápravná opatření a zvláště jejich postupy poté byly sledovány bankovním dohledem. V roce 2005[23] nebylo vedeno sankční řízení za porušení zákona o bankách u žádné z bank, které by mělo za následek sankce nebo odebrání licence. Zjištěné nedostatky byly kontrolovány, a to za použití nástrojů, které má k dispozici bankovní dohled na základě zákona.

Existovaly zde také pracovní skupiny, které dohlížely konsolidační celky, přičemž dohled nad nimi prováděl vždy ten dohlížitel, pod kterého spadala ovládající osoba, tzn. v praxi to byly především banky. Proto primárně vykonával dohled nad konsolidačními celky bankovní dohled, který spolupracoval prostřednictvím pracovních skupin s ostatními dohledy, a to v závislosti na struktuře konsolidačního celku.

Tyto pracovní skupiny byly vytvářeny na základě dohody o spolupráci z roku 2003, která vznikla mezi ČNB, KCP a MF. Podstatná byla koordinace a výměna informací mezi členy jednotlivých pracovních skupin.

V roce 2005 bylo uzavřeno několik bilaterálních smluv mezi zástupci bankovního dohledu a regulatorními institucemi z ostatních zemí, které vykonávají dohled nad bankami, které mají dceřiné banky v České republice. V roce 2005 se orgány spolupráce zaměřily na přípravy implementace nových pravidel kapitálové přiměřenosti.

Mezi metody dohledu na dálku patřily:

[23] Poslední rok, kdy ČNB prováděla pouze bankovní dohled.

- finanční analýza banky – uskutečňována pravidelně prostřednictvím finančních ukazatelů,
- rating bank – možnost srovnání bank mezi sebou navzájem dle kritérií, která jsou jednotná,
- sledování limitů pravidel obezřetného podnikání,
- tzv. "early warning systém"[24] – sloužící k rychlé identifikaci problémů v činnosti banky.

3.2.4 Činnost dohledu na místě

Kontroly na místě provedené v roce 2005 byly zaměřeny na hodnocení vnitřního řídícího a kontrolního systému a dále na oblasti řízení úvěrového rizika, řízení tržních a operačních rizik a předcházení legalizace výnosů z trestné činnosti. Za rok 2005[25] bylo provedeno deset kontrol v deseti bankách, komplexní kontrola byla provedena v polovině z nich a týkala se kontroly všech oblastí, ve zbývajících bankách se kontrola týkala kontroly řízení vybraných rizik.

V rámci dohledu na místě ČNB prováděla:

- kontroly zaměřené na řízení operačního rizika v bankách,
- posuzování systémů řízení úvěrového rizika,
- ověřování systémů řízení tržních rizik, rizik likvidity a kreditního rizika,
- posuzování metod pro měření a sledování rizik,
- kontroly zaměřené na řízení operačního rizika,
- kontroly zaměřené na řízení informačních systémů,
- integraci řízení operačního rizika,
- kontrolu vnitřního řídícího a kontrolního systému,
- kontrolu fungování interního auditu,

[24] Termín „early warning systém" byl použit v publikaci: BABOUČEK, Ivan: *Bankovní regulace a dohled*. Praha: Bankovní institut vysoká škola. 2002, s.145
[25] Poslední rok, kdy ČNB prováděla pouze bankovní dohled.

- kontrolu v rámci dohledu na místě,
- přípravu na implementaci Basel II,
- implementaci Basel II.

3.2.5 Licenční a povolovací činnost

V oblasti licenční a povolovací činnosti se ČNB při posuzování vhodnosti subjektu být bankou zaměřovala na základní čtyři oblasti, mezi které patřily akcionáři zakládané banky, výše základního kapitálu a jeho původ, vrcholový management zakládané banky a obchodní plán. Dále ČNB v procesu licencování posuzovala organizační a materiálně technické předpoklady činnosti budoucí banky a zpracování zásad pro vnitřní řídící a kontrolní systém nebo řízení rizik apod.

Odbor licenční a povolovací se zabýval správními řízeními v licenční a sankční oblasti. Také se zabýval žádostmi o udělení licence, kde byl žadatel o licenci zakladatel se sídlem mimo EU. Tyto licence začala ČNB udělovat po vstupu ČR do EU, kdy bylo subjektům z jiných členských zemí umožněno využívat svobodu volného pohybu služeb na základě jednotné bankovní licence.

3.3 Dohled nad kapitálovým trhem a dalšími subjekty finančního trhu

Dalšími subjekty po bankách, které poskytují služby na finančním trhu, jsou obchodníci s cennými papíry, subjekty kolektivního investování, makléři, zprostředkovatelé investičních služeb, osoby provádějící vypořádání obchodů s cennými papíry, provozovatelé registrů cenných papírů, ratingové agentury a organizátoři veřejných trhů. Výše uvedené subjekty vykonávají svou činnost zejména na základě zákona č. 248/1992 Sb., o investičních společnostech a investičních fondech, zákona č. 190/2004 Sb., o dluhopisech, a zákona č. 591/1992 Sb., o cenných papírech.

Hlavním regulátorem nad činností těchto subjektů bylo MF a u bank ČNB. Většina bank má činnost na trhu s cennými papíry povolenu. Hlavním dozorovým orgánem, zejména nad subjekty kapitálového trhu, byla KCP, která nad subjekty finančního trhu vykonávala státní dozor ve smyslu zákona č. 15/1998 Sb.. Banky,

vykonávající činnost na trhu s cennými papíry, podléhaly samozřejmě i dozoru ČNB a všechny subjekty finančního trhu pak podléhaly mimo jiné i dozoru FAÚ.

Z výše uvedeného vyplývá skutečnost, že subjekty finančního trhu podléhaly při své činnosti dvěma regulátorům (a sice ČNB a MF) a třem dozorovým orgánům (ČNB, KCP a odboru 24 MF - FAÚ).

3.4 Dohled v pojišťovnictví a dohled v penzijním připojištění

Pojišťovny, včetně zajišťoven, a penzijní fondy vykonávají svou činnost v souladu se zákonem č. 363/1999 Sb., o pojišťovnictví, a zákonem č. 42/1994 Sb., o penzijním připojištění se státním příspěvkem.

Regulátorem těchto finančních institucí bylo MF, státní dozor nad pojišťovnictvím vykonával odbor 32 MF ČR - Úřad státního dozoru v pojišťovnictví a penzijním připojištění.

Nad penzijními fondy vykonával státní dozor kromě uvedeného odboru 32 MF i KCP. Jako finanční instituce pak podléhaly pojišťovny i penzijní fondy kontrole FAÚ.

Z výše uvedeného tedy vyplývá, že pojišťovny a penzijní fondy podléhaly jednomu regulátorovi (a sice MF) a dozorové činnosti tří útvarů dvou institucí (KCP, a odboru 32 MF - Úřadu státního dozoru v pojišťovnictví a penzijním připojištění a odboru 24 MF - FAÚ).

3.5 Dohled nad družstevními záložnami

Spořitelní a úvěrní družstva vykonávají svou činnost na základě zákona č. 87/1995 Sb., o spořitelních a úvěrních družstvech.

Regulátorem tohoto segmentu finančního trhu bylo MF. Dozorovým orgánem byl Úřad pro dohled nad družstevními záložnami a odbor 24 MF – FAÚ.

Z výše uvedeného vyplývá, že spořitelní a úvěrní družstva podléhaly jednomu regulátorovi (a sice MF) a dvěma dozorovým útvarům dvou institucí (ÚDDZ a odboru 24 MF – FAÚ MF).

3.6 Souhrn

V následujícím textu je pro přehlednost uvedena souhrnná tabulka regulatorní a dozorové činnosti nad subjekty finančního trhu před sjednocením dohledů do ČNB.

Tabulka 1

Souhrnná tabulka regulatorní a dozorové činnosti nad subjekty finančního trhu před sjednocením dohledů do ČNB

Subjekt finančního trhu	Regulatorní činnost	Dozorová činnost
Banky	ČNB, KCP	ČNB, KCP, MF (FAÚ)
Stavební spořitelny (jako specializované banky)	ČNB, MF (oddělení 353)	ČNB, MF (oddělení 353)
Hypoteční banky (jako specializované banky)	ČNB, MF, KCP	ČNB, KCP, MF (FAÚ)
Další subjekty poskytující služby na finančním trhu	MF, ČNB (u bank)	KCP (především u subjektů kapit.trhu), ČNB (u bank), MF (FAÚ)
Pojišťovny a penzijní fondy	MF	MF (odbor 32 a FAÚ), KCP (u penzijních fondů)
Spořitelní a úvěrní družstva	MF	Úřad pro dohled nad družstevními záložnami, MF (FAÚ)

Zdroj: Vlastní práce na základě odborného článku:
SCHOLZ, Petr. Byl stanoven postup reformy dozoru nad finančním trhem

4. Integrace dohledu nad finančním trhem

4.1 Podstata integrace dohledu nad finančním trhem

V předchozí kapitole byl popsán dohled nad jednotlivými segmenty finančního trhu, ze kterého vyplývá řada kompetenčních střetů mezi jednotlivými orgány a potřeba sjednocení pravidel a požadavků dozorů v jednotlivých segmentech a sjednocení pravidel legislativních.

Integrace dohledu spočívá v tom, že ČNB kromě výkonu bankovního dohledu přebrala ještě dohled nad družstevními záložnami, nad kapitálovým trhem a kolektivním investováním a také dohled nad pojišťovnictvím a penzijním připojištění. Proto je ČNB jako integrovaný regulátor zodpovědná za finanční regulaci a za vlastní dohled nad podnikáním regulovaných finančních institucí. Mezi další kompetence patří licencování, vykonávání dohledu na dálku, dohledu na místě a ukládání nápravných opatření, přičemž primární legislativa je již v kompetenci MF.

Mezi hlavní cíle integrace dohledu patří sjednocení regulatorních pravidel a požadavků kladených orgánem dohledu na činnost bankovních i nebankovních finančních institucí. Tato integrace má přínos i pro finanční instituce, a to ve formě významné úspory nákladů.

4.2 Důvody integrace

V souvislosti s postupující globalizací finančního světa a rozmělňováním tradičních hranic mezi jednotlivými finančními sektory[26] bylo důležité začít se zabývat otázkou vzniku jednotného regulátora finančního trhu. V posledních několika letech dochází jak ve vyspělých ekonomikách, tak i v ČR k prorůstání finančních trhů. Vytváří se tak velké bankovní skupiny, které nabízejí služby z oblasti - bankovní, pojišťovací, z oblasti obchodníků s cennými papíry či leasingových služeb. V posledních několika letech vznikají smíšené finanční skupiny a skupiny holdingové.

[26] tzn. bankovnictvím, kapitálovým trhem a pojišťovnictvím

„V reakci na tento vývoj chtěla vláda připravit taková opatření, která by mimo jiné zvýšila účinnost státního dozoru nad finančním trhem, odstranila duplicitu při jeho výkonu a využila v maximální míře synergických efektů. Tento vládní úkol se snažil splnit Výbor pro koordinaci dozoru nad finančním trhem složený ze zástupců MF, ČNB a KCP. Výbor po řadě jednání stanovil postup prací na koncepci integrovaného státního dozoru nad finančním trhem.“[27]

Jedním z argumentů pro vytvoření jednotného dozoru nad finančním trhem v ČR byla existence současných trendů v zahraničí, ve kterých se stále více prosazuje varianta sjednocení dohledu nad finančním trhem do jediné instituce.[28]

Dle V. Pavláta z Vysoké školy finanční a správní se způsob regulace a dozoru v jednotlivých zemích často velmi liší. Naproti tomu Pavlát předpokládá sjednocení dohledu do jediné instituce především v malých a středně velkých zemích. Jako příklad lze uvést britský Úřad finančního dohledu, který se stal, s velkou pravděpodobností, jednou z předloh pro jednotný dohled v ČR, nicméně zde je nutné se také poučit z nedostatků působení tohoto Úřadu finančního dohledu, jelikož se prokázal značný pokles efektivity dohledu v prvním roce působení tohoto regulátora, a to až o třicet procent.

Dle F. Maška[29] visí ve vzduchu otázka, nakolik souvisí vznik jednoho regulátora finančního trhu v ČNB se skutečností, že centrální banka zčásti hledá novou náplň. Do budoucna by totiž měla ČNB po vstupu ČR do eurozóny přijít o část pravomocí v měnové politice.

Někteří experti dokonce tvrdili, že mezi dohledem a měnovou politikou existuje konflikt zájmů. Toto však guvernér ČNB Z. Tůma razantně odmítl, navíc s rozšířením pravomocí ČNB o dohled souhlasila i Evropská centrální banka.

[27] SCHOLZ, Petr: *Byl stanoven postup reformy dozoru nad finančním trhem.* [online]. Cit. 28.2.2009. http://bankovnictvi.ihned.cz/c4-10066470-13745500-900000_d_byl-stanoven-postup-reformy-dozoru-nad-financnim-trhem

[28] V roce 2000 mělo jednoho regulátora 137 zemí, což je více jak dvě třetiny všech zemí světa. Ostatní země mají dva nebo více regulátorů, specializovaných na určité oblasti (např. V USA – 11 regulátorů).

[29] Mašek F. toto uvedl ve svém článku *Superdohled je již na dohled* v časopise Ekonom (2005).

Jak na jedné z konferencí, pořádanou Vysokou školou finanční a správní, uvedl bývalý šéf KCP P. Hollmann, roste v zemích s menším kapitálovým trhem míra integrace dozoru do centrálních bank. Hollmann dále uvedl: „Pokud by měl být dozor nad finančním trhem plně integrován v ČNB, je třeba vhodně zvolit jeho „autonomní" postavení, aby se postupně neztratila potřeba respektovat zvláštní charakter dozoru nad subjekty kapitálového trhu například vůči dohledu nad bankovnictvím."[30]

4.3 Výhody a rizika integrace

M. Singer ve své přednášce „Integrace dohledu nad finančním trhem a hlavní trendy finančního sektoru" uvádí možné výhody:

- „lepší monitoring finančního sektoru jako celku z jednoho místa (s cílem zabezpečit finanční stabilitu),
- efektivnější dohled nad finančními skupinami,
- vyšší nákladová efektivnost a synergie,[31]
- jednodušší zajištění stejných podmínek pro všechny účastníky finančního trhu (s cílem omezit tzv. regulatorní arbitráž),
- vyšší pružnost a rychlejší reakce na inovace a změny struktury finančního sektoru,
- jasnější odpovědnost za dohled odstraněním překryvů kompetencí a „šedých" zón, ke kterým se „nikdo nehlásí"."[32]

Jako argumenty pro sloučení dozoru uvádí i někdejší členka bankovní rady ČNB M. Erbenová[33]:

- existenci globalizujících se finančních trhů a rostoucí váhu finančních skupin,

[30] MAŠEK, František: *Superdohled je již na dohled.* Ekonom. 2005, s. 69
[31] Tomáš Prouza, tehdejší náměstek ministra financí odhadl úspory na desítky milionů ročně, v médiích se hovořilo o 140 mil. Kč.
[32] SINGER, Miroslav: *Integrace dohledu nad finančním trhem a hlavní trendy finančního sektoru.* [online]. Cit. 18.6.2007. http://www.cnb.cz/www.cnb.cz/cz/konference_projevy/vystoupeni_projevy/download/singer_20070613_integrace_dohledu.pdf
[33] Členka bankovní rady v letech 2000 až 2006, v bankovní radě ji od 1.12.2006 nahradil Mojmír Hampl.

- z toho vyplývající nutnost konsolidovaného dohledu,
- skutečnost, že se finanční instituce zaměřují na poskytování komplexních služeb pro investory, s čímž úzce souvisí,
- růst významu stability celého finančního systému,
- lepší monitorování celého finančního sektoru jedním regulátorem,
- možnost zavedení stejných pravidel a přístupu k různým odvětvím tohoto sektoru,
- možnost odstranění duplicity,
- možnost snížení nákladů na regulaci,
- možnost zpřesnění zodpovědnosti při dohledu.

Erbenová také zdůvodnila začlenění dohledu do centrální banky hlavně tím, že v ČR banky kontrolují téměř tři čtvrtiny aktiv finančního trhu, což umožňuje ČNB spojit dohled s péčí o finanční stabilitu sektoru. Výhodou by mohla být dle Erbenové i kapacita samotné ČNB a především její lepší postavení oproti ostatním dozorovým institucím, které by umožnilo lepší využití synergických efektů při samotném dohledu.

Musílek P. ve svém článku „Integrované modely dohledu nad finančním trhem" uvádí jako hlavní výhody modelu finančního dohledu v rámci centrální banky[34]:

- „ samostatné a na státním rozpočtu nezávislé financování,
- využití infrastruktury centrální banky v oblasti měnové politiky i v oblasti dohledu nad finančním trhem,

[34] Tento model je charakteristický integrací měnové politiky a dohledové činnosti. „V tomto modelu jsou dohledy nad bankovním trhem, trhem cenných papírů a pojistným trhem plně integrovány do centrální banky. Zde existuje velmi úzké personální a informační propojení mezi výkonem měnové politiky a dohledové činnosti. V čele centrální banky zpravidla stojí kolektivní orgán, zodpovědný jak za oblast měnové politiky, tak za dohledovou činnost. Financování dohledu je zpravidla zajištěno rozpočtem centrální banky. Tento model se používá v České republice, na Slovensku, v Singapuru a některých off-shore centrech (například Bahrajn, Bermudy, Makao, Nizozemské Antily)." MUSÍLEK, Petr: *Integrované modely dohledu nad finančním trhem.* Bankovnictví. 2007, s. 22

- zvýšení konkurenceschopnosti dohledu jako zaměstnavatele, což by mohlo umožnit získávat odborníky s odpovídajícími tržními zkušenostmi, kteří přispívají ke zvýšení kvality a efektivnosti dohledu,
- dosahování úspor z rozsahu a ze sortimentu při výkonu dohledové činnosti,
- efektivní informační toky mezi bankovním dohledem a měnovou částí centrální banky,
- eliminace rizika komunikačního šumu a informační nepružnosti,
- kompenzace ztráty pravomocí centrální banky v měnové politice po předpokládaném vstupu do měnového integračního seskupení, přičemž se mění hlavní zaměření centrální banky z péče o cenovou stabilitu na úsilí o zajištění stability finančního systému,
- náhrada ztráty kompetencí centrální banky v oblasti obezřetného dohledu vzhledem k principu dohledu domovskou zemí v Evropské unii a případně přechod dohledové činnosti a části ochrany stability finančního systému na komunitární úroveň,
- reflektování struktury finančního trhu, pokud rozhodující roli hrají komerční banky,
- efektivnější zabezpečení mezinárodní spolupráce.“[35]

Musílek P. dále ve svém článku uvádí také nevýhody tohoto modelu, a sice:

- „riziko konfliktu zájmů priorit mezi měnovou politikou a dohledovou činností centrální banky,
- rozptylování kapacit managementu centrální banky, což způsobuje riziko poklesu jeho výkonnosti,[36]
- centrální banka bývá aktivním účastníkem na dluhopisových trzích, které však současně dohlíží,
- riziko uchování dobrého jména centrální banky a úsilí o zachování důvěryhodnosti měnové autority omezuje aktivitu v dohledové činnosti, především v oblasti dohledu nad jednáním finančních institucí ve vztahu ke klientům a trhům,

[35] MUSÍLEK, Petr. *Integrované modely dohledu nad finančním trhem.* Bankovnictví. 2007, s. 22
[36] Zejména v období výskytu finančních problémů.

- značná koncentrace moci mimo přímý dosah vlády/parlamentu,
- omezená odpovědnost a kontrola včetně nízké úrovně informační povinnosti vůči veřejnosti,
- konflikt mezi nezávislostí centrální banky (nutná pro výkon měnové politiky) a exekutivními kompetencemi v oblasti finančního dohledu (například vydávání správních rozhodnutí),
- nebezpečí vzniku morálního hazardu, neboť finanční spotřebitelé se mohou mylně domnívat, že veškerý finanční majetek svěřený subjektům finančního trhu požívá stejně vysokou ochranu jako bankovní depozita,
- nedostatečně rozšířený model na vyspělých finančních trzích.“[37]

M. Singer ve své přednášce také zmiňuje případná možná rizika integrace:

- „ztrátu kvalitních zaměstnanců, oslabení efektivnosti dohledu,
- dominanci jednoho sektoru v regulaci (např. bank),
- růst některých nákladů (byrokracie velké instituce),
- rozšíření morálního hazardu na celý finanční sektor,
- nedosažení synergie, pokud nebudou změněny zákony v jednotlivých sektorech.“[38]

4.4 Proces integrace

V počáteční fázi se jevilo jako účelné provést integraci dohledu nad finančním trhem ve dvou fázích. V té první mělo dojít ke sloučení dozoru nad družstevními záložnami s dohledem nad bankami. Po této fázi měla následovat fáze sloučení dozoru nad pojišťovnami a penzijními fondy s dozorem nad kapitálovým trhem.

K 1. dubnu 2006 tak měly vzniknout původně dvě instituce.

[37] MUSÍLEK, Petr. *Integrované modely dohledu nad finančním* trhem. Bankovnictví. 2007, s. 23
[38] SINGER, Miroslav: *Integrace dohledu nad finančním trhem a hlavní trendy finančního sektoru.* [online]. Cit. 18.6.2007. http://www.cnb.cz/www.cnb.cz/cz/konference_projevy/vystoupeni_projevy/download/singer_20070613_integrace_dohledu.pdf

„Bankovní dohled ČNB měl převzít dozor nad kampeličkami a KCP měla fúzovat s institucí, která dohlíží na pojišťovny a penzijní fondy. V době přijetí eura[39] by tak již ČR měla jediný dohled, přičemž nebylo řečeno, zda v něm bude mít navrch centrální banka či komise. V úvahu připadal i vznik nové nezávislé instituce.“[40]

Tento postup byl stanoven jednáním Výboru pro koordinaci dozoru nad finančním trhem o dalším postupu prací na integraci orgánů dozorujících finanční trh z 24. listopadu 2003, přičemž orientační termíny byly stanoveny následovně:

- rok 2005 pro sloučení dozoru nad družstevními záložnami s dohledem nad bankami,
- rok 2006 pro sloučení dozoru nad pojišťovnami a penzijními fondy s dozorem nad kapitálovým trhem.

Integrace však nakonec proběhla pouze v jedné fázi. V červenci 2005 MF uvedlo, že po dohodě s ČNB a KCP převezme ČNB od 1. dubna 2006 dohled nad celým finančním trhem[41] oproti původně zamýšlenému postupnému slučování do roku 2010.

Pro integraci dohledu byla nutná změna legislativy, která se uskutečnila prostřednictvím zákona o sjednocení dohledu nad finančním trhem (zákon č. 57/2006 Sb., o změně zákonů v souvislosti se sjednocováním dohledu nad finančním trhem). Další zákony, které byly upraveny, jsou uvedeny v dalším textu.

Návrh tohoto zákona, který předložilo MF a ČNB, schválila vláda koncem srpna 2005. Dne 7. prosince 2005 byl tento návrh schválen Poslaneckou sněmovnou a 2. února 2006 Senátem. 21. února 2006 podepsal prezident ČR Václav Klaus zákon, který umožnil integrovat dohled nad finančním trhem do ČNB.

B. Sobotka[42] zdůraznil výhody tohoto sloučení, jež mělo umožnit výrazné posílení efektivity dozoru a zároveň snížit náklady na jeho provádění. Díky tomuto

[39] tzn. k datu přistoupení ČR k EMU (přičemž původně byl plánován termín 2009-2010)
[40] MAŠEK, František: *Superdohled je již na dohled.* Ekonom. 2005, s. 69
[41] Většina členů prezidia KCP však hlasovala proti tomuto postupu, přesto se nakonec rozhodla podřídit rozhodnutí vlády, která toto převzetí centrální bankou schválila.
[42] V tu dobu byl Bohuslav Sobotka 1. místopředsedou vlády a ministrem financí.

rychlejšímu sjednocení dozoru mělo dojít ke sjednocení pravidel a požadavků dozorů v jednotlivých segmentech, což měl ocenit také finanční trh.[43]

Proto byl upraven i časový harmonogram integrace:

- „přijetí legislativy umožňující sloučení – počátek 2006,
- spojení dozorů – jaro 2006,
- vyhodnocení zkušeností, detailní inventura legislativy, promítnutí do zákonů o ČNB a dozoru nad finančním trhem – 2008.“[44]

4.5 Výbor pro finanční trh

Výbor pro finanční trh (dále jen „Výbor“) byl zřízen na základě zákona o sjednocení dohledu nad finančním trhem. Je důležité podotknout skutečnost, že si Výbor za dobu svého působení buduje pověst užitečné diskuzní platformy pro koncepční otázky regulace a rozvoje českého finančního trhu. Tento výbor slouží jako poradní orgán bankovní rady ČNB pro oblast dohledu nad finančním trhem. Výbor sestává ze sedmi členů – předseda, místopředseda a další člen, finanční arbitr, člen bankovní rady, dva vedoucí zaměstnanci MF.[45]

Dle zákona by se měl Výbor scházet alespoň dvakrát ročně. Výbor projednává otázky koncepčního charakteru, které se týkají regulace a dohledu nad finančním trhem, sleduje významné trendy ve vývoji finančního sektoru, které mají regulatorní aspekt. Výbor vyjádřil podporu záměru MF připravit ve střednědobém horizontu nový zákon „o dohledu nad finančním trhem“, který by jednotně upravoval kompetenčně - procesní aspekty výkonu dohledu nad finančním trhem.

[43] Odstranění duplicit, méně administrativy.

[44] Tento harmonogram vychází z tiskové zprávy ČNB, BOLFOVÁ, P., ZEMAN, M., *Nový přístup k integraci dozorů nad finančním trhem*. ČNB, server České národní banky. Internet [online]. Cit. 3.3.2009.In: http://www.cnb.cz/cs/verejnost/pro_media/tiskove_zpravy_cnb/2005tz2005_integrace_dozoru_fin_trhu..html

[45] První tři jmenovaní členové jsou voleni rozpočtovým výborem Poslanecké sněmovny na návrh profesních a zájmových organizací sdružujících účastníky finančního trhu.

„S ohledem na své složení (je v něm zastoupen „trh i stát“) představuje Výbor nezávislé odborné fórum, které poskytuje ČNB názory či zpětnou vazbu k záležitostem týkajícím se výkonu její funkce orgánu dohledu nad celým tuzemským finančním trhem.

Personální obsazení a náplň činnosti Výboru mu zároveň v souladu se zákonem umožňují vystupovat v konzultační roli i ve vztahu k legislativním kompetencím MF v oblasti finančního trhu.“[46] Současné složení Výboru v příloze č. 1.

4.6 Legislativní změny v oblasti dohledu nad finančním trhem

V únoru roku 2006 byl schválen zákon č. 57/2006Sb., o změně zákonů v souvislosti se sjednocením dohledu nad finančním trhem Parlamentem ČR. Je důležité podotknout, že se tento zákon nesoustředil na sjednocení postupů a způsobu dohledu, ale na organizační a kompetenční otázky. ČNB na základě tohoto zákona převzala k 1. dubnu 2006 agendu:

- KCP,
- Úřadu státního dozoru v pojišťovnictví a penzijním připojištění MF ČR,
- Úřadu pro dohled nad družstevními záložnami.

Tyto subjekty k tomuto datu zanikly.

„Při integraci dohledových činností do ČNB byl kladen důraz na zabezpečení kontinuity všech funkcí výkonu dohledu. Bylo zajištěno plné fungování informačních systémů, převzetí zaměstnanců a majetku. Integrace dohledu v roce 2006 proběhla hladce bez negativních dopadů na výkon dohledu a fungování finančního sektoru.“[47]

Co se týče dalších legislativních změn v oblasti dohledu nad finančním trhem, které přímo nesouvisely se sjednocováním dohledu, došlo k výrazným změnám zvláště v roce 2006, kdy byly přijaty některé zákony, které změnily a upravily podnikání

[46] SAMOSTATNÝ ODBOR KOMUNIKACE, *Zpráva o výkonu dohledu nad finančním trhem 2006*, Praha: Česká národní banka. 2007, s. 6
[47] SAMOSTATNÝ ODBOR KOMUNIKACE, *Zpráva o výkonu dohledu nad finančním trhem 2006*, Praha: Česká národní banka. 2007, s. 9

finančních institucí a dalších osob, které podléhají regulaci a dohledu. Příprava zákonů je primárně v kompetencích Ministerstva financí ČR, na jejich přípravě se podílí ČNB.

Změny se v roce 2006 týkaly těchto zákonů:

- zákon o České národní bance (č. 6/1993Sb.),
- zákon o bankách (č. 21/1992 Sb.),
- zákon o spořitelních a úvěrních družstvech (č. 87/1995 Sb.),
- zákon o platebním styku (č. 124/2002 Sb.),
- zákon o úpadku (č. 182/2006 Sb., insolventní zákon),
- zákon o podnikání na kapitálovém trhu (č. 256/2004 Sb.),
- zákon o kolektivním investování (č. 189/2004 Sb.),
- zákon o dluhopisech (č. 190/2004 Sb.),
- zákon o provádění mezinárodních sankcí (č. 69/2006 Sb.).[48]

V roce 2007 byly některé z výše uvedených zákonů[49] novelizovány zákonem č. 120/2007 Sb., o změně některých zákonů v souvislosti se stanovením kapitálových požadavků na banky, spořitelní a úvěrní družstva, obchodníky s cennými papíry a na instituce elektronických peněz,[50] a to v souvislosti s transpozicí směrnic Evropského parlamentu a Rady 2006/48/ES a 2006/49/ES, které upravují nový koncept stanovování kapitálové přiměřenosti označovaný jako Basel II.[51] Další legislativní změny v oblasti dohledu nad finančním trhem za rok 2007, a sice vyhlášky a opatření ČNB, jsou k dispozici v příloze č. 2.

Jak již bylo v textu naznačeno, v souvislosti s integrací dohledu došlo i ke změnám v procesu přípravy právních předpisů upravujících finanční trh. Za přípravu zákonů v oblasti finančního trhu nyní odpovídá MF, přičemž se na přípravě těchto

[48] Výčet legislativních změn není v tomto textu kompletní, další změny, tzn. vyhlášky a opatření vydané v roce 2006 jsou k dispozici v příloze č. 3.
[49] Jedná se o zákon o bankách, zákon o spořitelních a úvěrních družstvech, zákon o podnikání na kapitálovém trhu a zákon o platebním stylu.
[50] Zákon nad rámec pravidel Basel II umožnil bankám vykonávat kontrolu nad nemovitostními společnostmi vymezenými v zákoně o kolektivním investování., kterou lze provádět prostřednictvím speciálního fondu nemovitostí nebo speciálního fondu kvalifikovaných investorů.
[51] Tato novelizace je účinná od 1. července 2007, resp. v případě některých ustanovení od 1. ledna 2008.

zákonů podílí ČNB formou expertní spolupráce. Toto je výrazná změna oproti dosavadnímu stavu, kdy návrhy zákonů v oblasti bankovnictví připravovala ČNB.

4.7 Změny v organizační struktuře ČNB

Dozor nad finančním trhem, který dozoruje bankovní rada ČNB, byl rozdělen do tří sekcí. Ke změně v organizační struktuře došlo hned dvakrát, nejprve byly vytvořeny dvě nové sekce, které byly v podstatě vytvořeny analogicky k původnímu uspořádání mimo ČNB, teprve poté bylo připraveno zavedení funkcionálního modelu.

Organizační struktura ČNB tedy byla nejprve v roce 2006 rozšířena o dvě nové sekce. Tomuto rozšíření počtu sekcí předcházela redukce počtu organizačních jednotek v rámci sekce bankovní regulace a dohledu z původních sedmi odborů na pět, doprovázená snížením počtu zaměstnanců této sekce na konečných devadesát sedm zaměstnanců.[52] Do stávající sekce bankovní regulace a dohledu byl začleněn dohled nad družstevními záložnami, v jehož rámci přijala tato sekce čtyři zaměstnance dozoru nad kampeličkami.

Sekce regulace a dohledu nad pojišťovnami byla zodpovědná za dohled, který vykonával do března 2006 Úřad státního dozoru v pojišťovnictví a penzijním připojištění. V sekci pracovalo čtyřicet jedna pracovníků MF, kteří se zabývali dozorem nad penzijními fondy a pojišťovnami.

Agendu KCP a agendu penzijních fondů převzala sekce regulace a dohledu nad kapitálovým trhem. V této sekci pracovalo asi sto odborných pracovníků bývalé KCP.

V červnu 2007 schválila bankovní rada materiál: „Návrh organizačního uspořádání dohledu nad finančním trhem," jehož součástí byl návrh nového organizačního uspořádání dohledových sekcí do ČNB. Na základě tohoto materiálu přešla ČNB z, do této chvíle fungujícího, sektorového modelu na model funkcionální, a to s účinností od 1. ledna 2008. Do konce roku 2007 vznikly tři nové sekce – sekce dohledu nad finančním trhem, sekce licenčních a sankčních řízení, sekce regulace a analýz finančního trhu.

[52] Tyto organizační změny navázaly na sloučení sekcí bankovní regulace a bankovního dohledu, k němuž došlo v červnu 2004. Změny tak naplnily jeden z cílů provedeného sloučení, kterým bylo dosažení úspor soustředěním obdobných nebo navazujících pracovních náplní v rámci jednotlivých odborů. Změny by měly vést k užšímu provázání postupů regulace se zkušenostmi z jejich aplikace při výkonu dohledu.

Organizační schéma dohledu nad finančním trhem ČNB k 31. prosinci 2007 a k 1. lednu 2008 je k nahlédnutí v přílohách č. 3 a č. 4.

4.8 Výkon dohledu nad finančním trhem za rok 2006 a 2007

ČNB se v rámci sjednoceného výkon dohledu nad finančním trhem zabývá následujícími činnostmi:

- licenční, schvalovací a povolovací činností,
- notifikací,
- registrační činností,
- regulací,
- dohledem na dálku,
- dohledem na místě.

Vzhledem k rozsahu náplní všech těchto jednotlivých činností se nejprve stručně zmíním o činnosti licenční, schvalovací a povolovací, o notifikaci a registrační činnosti. Vzhledem k rozsahu práce bude v dalším textu rozebrána činnost dohledu na dálku a dohledu na místě.

Některá rozhodnutí, vydaná v rámci licenční, schvalovací a povolovací činnosti ČNB ve sledovaných letech 2006 a 2007 v tabulce 2.

Tabulka 2

Počty rozhodnutí, vydané v rámci licenční, schvalovací a povolovací činnosti

Sektor/Oblast	Počet rozhodnutí v roce 2006	Počet rozhodnutí v roce 2007
Sektor bank a družstevních záložen	31	62
Oblast kolektivního investování a penzijního připojištění	140	287
Oblast poskytování investičních služeb	193	788
Sektor pojišťoven	63	89
Povolení k vydávání elektronických peněz	14	14

Zdroj: vlastní práce na základě publikací:
SAMOSTATNÝ ODBOR KOMUNIKACE: *Zpráva o výkonu dohledu nad finančním trhem 2006*. 2007, s. 20-23
SAMOSTATNÝ ODBOR KOMUNIKACE: *Zpráva o výkonu dohledu nad finančním trhem 2007*. 2008, s. 21-24

Po vstupu ČR do EU se český finanční trh otevřel i pro další subjekty, které mohou na základě jednotné licence (tzv.“evropského pasu“) poskytovat své služby a využívat tak svobodu volného pohybu služeb. Přehled o počtu přijatých notifikací za rok 2006 a 2007 v následující tabulce.

Tabulka 3

Počet přijatých notifikací za rok 2006 a 2007

Stav ke konci roku	Banky	Instituce elektronických peněz	Pojišťovny[53]	Fondy	Investiční společnosti	Poskytovatelé investičních služeb
2006	137	2	401(79)	1 272	29	293
2007	198	6	478(100)	1 479	37	518

Zdroj: vlastní práce na základě publikace:
SAMOSTATNÝ ODBOR KOMUNIKACE: *Zpráva o výkonu dohledu nad finančním trhem 2006*. 2007, s. 23
SAMOSTATNÝ ODBOR KOMUNIKACE: *Zpráva o výkonu dohledu nad finančním trhem 2007*. 2008, s. 25

[53] V závorce počet poboček těchto pojišťoven v EU/EHP.

4.8.1 Dohled na dálku

„Dohled na dálku pomáhá vytvářet komplexní obraz o finanční situaci dohlížených subjektů finančního trhu a umožňuje identifikovat potenciální nedostatky a rizika, která jsou výchozím signálem pro provedení kontroly na místě.“[54] Mezi základní vykonávané činnosti dohledu na dálku ČNB patří kontrola dodržování příslušných právních předpisů, kontrola dodržování pravidel obezřetného podnikání a pravidelné vyhodnocování finanční situace jednotlivých regulovaných subjektů.

V roce 2006 však došlo v dohledu na dálku ke změnám v rámci procesu sjednocení výkaznictví, a sice ke konverzi výkazů informační povinnosti do systému používaného ČNB pro stávající vykazující subjekty. V této oblasti proběhly opět dvě etapy. V první etapě byly převedeny existující výkazy do automatizovaného systému tak, aby mohly být využity informační systémy používané v ČNB, ve druhé etapě se postupně upravuje věcná náplň výkazů i periodicita a termíny předkládání výkazů tak, aby odpovídala postupným změnám, k nimž dochází ve způsobu dohledu nad jednotlivými segmenty finančního trhu. Průběh konverze výkaznictví komplikují v mnoha případech sektorové zákony, které jsou překážkou pro sjednocení a zkvalitnění informační základny.

Kromě pravidelných výkazů jsou k průběžnému hodnocení vývoje subjektů a trhu využívány veškeré další dostupné informace z řady různých zdrojů, např. účetních závěrek, výročních zpráv, auditorských zpráv, informace o zjištění z kontrol na místě či informačních návštěv, veřejné prezentace a tiskových zpráv jednotlivých subjektů apod.[55]

V roce 2007 se pozornost dohledu na dálku více zaměřila na portfolia jednotlivých institucí[56] a zjišťování jejich angažovanosti na americkém hypotečním

[54] SAMOSTATNÝ ODBOR KOMUNIKACE, *Zpráva o výkonu dohledu nad finančním trhem 2006*, Praha: Česká národní banka. 2007, s. 26
[55] V případě potřeby dodatečných informací se konají setkání se zástupci dohlížených subjektů.
[56] Především na držení CDO či jiných cenných papírů.

trhu.[57] Sledované finanční instrumenty byly drženy v relativně nízkém objemu, proto neměly zásadní dopad do solventnosti, resp. kapitálové přiměřenosti nebo likvidity finančních institucí. V souvislosti s dalšími aspekty, jako např. způsobem oceňování cenných papírů s ohledem na nižší likviditu na trzích těchto nástrojů, byla vykonána řada informačních návštěv v těchto institucích.

V roce 2007 byla mezi ČNB a MF ČR uzavřena dohoda o spolupráci při výměně informací týkajících se finančního trhu. V rámci této dohody tak dochází k pravidelné výměně agregovaných údajů o vývoji na finančním trhu.

Z hlediska dohlížených oblastí lze rozdělit dohled na dálku následovně:

1. Dohled nad bankami, pobočkami zahraničních bank a družstevními záložnami
2. Dohled v oblasti kapitálového trhu
3. Dohled nad pojišťovnami
4. Doplňkový dohled nad finančními konglomeráty
5. Dohled nad ostatními regulovanými subjekty

1. Dohled nad bankami, pobočkami zahraničních bank a družstevními záložnami

Činnost dohledu na dálku se opírá o tři základní pilíře - vyhodnocování „signálních informací“, zpracovávání pravidelných analýz jednotlivých bank a vyhotovení interního ratingu bank.

V rámci bankovního dohledu je základním analytickým nástrojem provádění pravidelných čtvrtletních analýz finanční situace jednotlivých bank a jimi podstupovaných rizik. Měsíčně je u všech bank sledováno dodržování limitů obezřetného podnikání[58] a výstupy tzv. signálních informací.[59] Pobočky zahraničních

[57] Příčinou byly turbulence na světových trzích, způsobené segmentem tzv.“subprime“ hypoték, poskytovaných v USA a jejich možný vliv na hospodaření tuzemských finančních institucí.
[58] Např. limitů úvěrové angažovanosti, kapitálové přiměřenosti či dalších obezřetnostních pravidel bank.
[59] Význam tohoto automatického systému je především ve včasném identifikování případných negativních tendencí ve vývoji jednotlivých bank, tento systém je také znám jako tzv.“early warning systém.“

bank jsou hodnoceny v mírně zjednodušeném režimu, což souvisí s omezenou kompetencí ČNB za dohled nad těmito subjekty.[60]

V roce 2006 se rovněž pokračovalo ve vyhodnocování zpráv auditorů o ověření řídících a kontrolních systémů bank, včetně systému řízení rizik, které jsou významným zdrojem informací o interních systémech v jednotlivých bankách v obdobích, kdy v nich neprobíhá kontrola na místě. V roce 2006 obdržel bankovní dohled zprávy auditorů o ověření celkem sedmi oblastí řídícího a kontrolního systému u sedmi bank, které vyhodnocovaly stav v těchto bankách k 31. prosinci 2005.

Kromě hodnocení jednotlivých bank je průběžně analyzován i vývoj bankovního sektoru jako celku, případně jeho jednotlivých segmentů. Dvakrát ročně je pro bankovní radu ČNB zpracovávána informace o vývoji bankovního sektoru. Součástí této informace je vyhotovení tzv. interního ratingu bank, který rozděluje banky do pěti skupin podle jejich finanční situace a kvality managementu.

Dohled na dálku využívá při své činnosti automatizovaný systém „Informační centrum bankovního dohledu.“[61] Systém umožňuje rychlý přehled o vývoji základních ukazatelů finanční situace jednotlivých bank, bankovního sektoru a dodržování pravidel obezřetného podnikání. Průběžně rovněž probíhá komunikace s řadou subjektů, které se zajímají o vývoj tuzemského bankovního a finančního sektoru.[62] Pracovníci dohledu ČNB spolupracují ve výborech a pracovních skupinách Evropské komise, Evropské centrální banky a Banky pro mezinárodní platby. Jednání se zahraničními regulátory se soustředila na užší spolupráci dohledů při řešení případných krizových situací a na otázky spojené s implementací koncepce Basel II.

[60] Za dohled nad pobočkami zahraničních bank je primárně zodpovědný orgán dohledu ze země původu banky. ČNB u poboček zahraničních bank ze zemí EU monitoruje především jejich likviditu a sleduje dodržování povinností vyplývajících ze zákona o bankách.

[61] „Informační centrum bankovního dohledu“ je nástroj, vytvořený interně v ČNB, umožňuje zobrazování údajů ze všech výkazů a hlášení pro bankovní dohled, poskytuje jednotné standardní výstupní sestavy i možnost vytváření individuálních specifických sestav pro analytické hodnocení jednotlivých bank i bankovního sektoru jako celku.

[62] Ratingové agentury, mezinárodní organizace (MMF, ECB, OECD, Světová banka) aj.

ČNB také spolupracuje s regulatorními institucemi z ostatních zemí, které provádějí dohled nad mateřskými bankami dceřiných bank, které podnikají na území ČR.

Od 1. dubna 2006 rovněž ČNB převzala dohled nad sektorem družstevních záložen. Dohled se v roce 2006 zaměřil na zmapování aktuální stavu tohoto celého sektoru a vybraných družstevních záložen, které pokračovalo i v roce 2007. Dohled se dále zaměřil na řešení významnějších problémů a sblížení postupů při výkonu dohledu nad těmito subjekty s postupy uplatňovanými vůči bankám. V souvislosti s tím byly v roce 2006 postupně zahájeny kontroly na místě v deseti družstevních záložnách,[63] jedné z nich bylo v roce 2007 odňato povolení k činnosti v důsledku zjištěných nedostatků.

2. Dohled v oblasti kapitálového trhu

V této oblasti je dohled na dálku (týká se subjektů i uzavíraných transakcí) vykonáván zejména v několika hlavních segmentech – nad subjekty kolektivního investování, penzijními fondy, obchodníky s cennými papíry a nad dalšími subjekty, které působí na kapitálovém trhu.

V souvislosti s novelou zákona o kolektivním investování byla v roce 2006 zpracována aktualizace metodiky výkonu dohledu v oblasti kolektivního investování a penzijních fondů, a to včetně nové oblasti speciálních fondů nemovitostí a fondů kvalifikovaných investorů. Byl připraven věcný návrh vyhlášky o informačních povinnostech penzijního fondu. Výkon dohledu na dálku byl v oblasti kolektivního investování a penzijního připojištění soustředěn na analýzy dat získaných v rámci plnění informačních povinností. „Probíhalo ověřování přípustnosti aktiv, kontrola jejich ocenění a naplňování stanovených investičních limitů. Z hlediska hodnocení rizikovosti byla jako potenciálně problémová oblast identifikována určitá míra nerovnováhy mezi

[63] K 31.12.2006 zde působilo celkem 20 družstevních záložen, jejichž celková bilanční suma činila cca 7 mld. Kč.

využitelnými aktivy některých penzijních fondů v porovnání objemem prostředků evidovaných ve prospěch účastníků penzijního připojištění.“[64]

V červenci 2007 nabyla platnost vyhláška č. 123/2007 Sb., o pravidlech obezřetného podnikání bank, spořitelních a úvěrních družstev a obchodníků s cennými papíry, která implementovala Basel II.[65] Byla zahájena jednání se zástupci obchodníků s cennými papíry k prokonzultování vymezení konsolidačních celků a aplikace některých ustanovení vyhlášky o pravidlech obezřetného podnikání.

V oblasti dohledu na dálku nad poskytovateli investičních služeb vykonala ČNB v roce 2006 zejména kontroly makléřů, kontroly kvalifikovaných účastí na obchodnících s cennými papíry, analýzy struktur konsolidačních celků, jejichž součástí jsou obchodníci s cennými papíry, a kontroly plnění dalších informačních povinností obchodníků s cennými papíry.

V neposlední řadě zajišťoval dohled na dálku vedení seznamu nucených správců a likvidátorů, seznamu pravomocných rozhodnutí, seznamu přípustných trhů, evidenci hlášení depozitářů a dále zajišťoval řadu analytických činností souvisejících s kontrolou dat získaných v rámci plnění informačních povinností podle příslušné metodiky.

Obsahem kontrol plnění informačních povinností byly analýzy dat zasílaných v rámci informační povinnosti se zaměřením zejména na kontrolu údajů z deníků obchodníků s cennými papíry. Data byla využívána zejména pro pravidelná kvalitativně - kvantitativní hodnocení rizikovosti dohlížených subjektů a případného dopadu jejich selhání na stabilitu finančního trhu a svěřený majetek jejich klientů. Další formou kontroly plnění informačních povinností je ověřování těchto informací v rámci jednotlivých správních řízení, a to zejména licenčních, jejichž předmětem je komplexní posuzování plnění všech předpokladů pro výkon činností obchodníka s cennými papíry.

Průběžně byla sledována i činnost burzovní komory, burzovních výborů a orgánů Garančního fondu burzy cenných papírů. V rámci pravidelné informační

[64] SAMOSTATNÝ ODBOR KOMUNIKACE, *Zpráva o výkonu dohledu nad finančním trhem 2007*, Praha: Česká národní banka. 2007, s. 28

[65] Přesto většina nebankovních obchodníků s cennými papíry využila možnost používat i v druhé polovině roku 2007 Basel I.

povinnosti byly vyhodnocovány informace zasílané organizátorem mimoburzovního trhu, které byly dále pravidelně vyhodnocovány.

Transakce uzavřené v roce 2006 a 2007 na regulovaných trzích byly průběžně monitorovány za účelem zjišťování nestandardních situací při obchodování na kapitálových trzích. V jednom případě bylo podáno trestní oznámení místně příslušnému státnímu zastupitelství a byl informován FAÚ MF. Bylo sledováno dodržování vyhlášky č. 114/2006., o poctivé prezentaci investičních doporučení. V roce 2006 probíhaly práce na dalším zdokonalení informačního systému pro monitoring kapitálových trhů.

3. Dohled na pojišťovnami

Základem dohledu na dálku je pravidelné vyhodnocování finanční situace pojišťoven, včetně dodržování pravidel obezřetného podnikání. V rámci sledování finanční situace pojišťovny jsou postupně implementovány analytické postupy, které pokrývají minulý vývoj a zároveň odhalují nejvýznamnější faktory změny finanční situace pojišťovny. Tyto faktory také pomáhají vytvořit základ pro odhad vývoje finanční situace pojišťovny v budoucnu.

Mezi vykonávané činnosti v této oblasti patřila v roce 2006 i 2007 kontrola dodržování příslušných právních předpisů ze strany pojišťoven, jejich solventnosti a hospodaření z hlediska splnitelnosti jejich závazků. Dále byla kontrola zaměřena na způsob tvorby a použití technických rezerv a finančního umístnění aktiv, jejichž zdrojem jsou technické rezervy a plnění rozhodnutí vydaných ČNB. Současně byla prováděna i kontrola souladu provozovaných činností s uděleným povolením, způsobu vedení účetních postupů a účinnosti řídicího a kontrolního systému. V případě zjištěných nedostatků ČNB dále ukládala opatření k nápravě.

Základní ekonomické ukazatele pojišťoven jsou vyhodnocovány na základě povinně předkládaných výkazů. V případě, že pojišťovna patří do některé z pojišťovacích skupin, vyhodnocují se také údaje získané z tzv. doplňkového dohledu, který se provádí nad pojišťovnami ve skupině. Pojišťovny musí ČNB předkládat výkazy v termínech stanovených zákonem. Kromě těchto výkazů musely některé pojišťovny,

které měly uloženu povinnost v rámci rozhodnutí ve správním řízení, předkládat výkazy i v jiných než zákonem stanovených termínech. V roce 2006 plnilo tuto povinnost pět pojišťoven, dvěma z nich byla v průběhu roku 2006 tato povinnost zrušena.

V souladu s nově zaváděnou strategií dohledu založeného na vyhodnocení rizik došlo v roce 2007 k vymezení soustavy ukazatelů finančního zdraví pojišťovny, včetně stanovení kritérií, využívaných pro systém včasného varování, který měl být jedním ze základních analytických nástrojů pro sledování vývoje finanční situace pojišťovny a měl odhalit slabé stránky v jejím hospodaření. Další významné informace pocházejí z auditorských zpráv, v roce 2006 pokračovala vzájemná spolupráce s externími auditory, která spočívala především ve výměně zkušeností a informací v oblasti metod a postupů.

Vzhledem ke specifičnosti a různorodé činnosti pojišťoven měly být v roce 2008, v rámci výkonu dohledu, prováděny podrobné pojistné matematické analýzy jednotlivých provozovaných odvětví.

Počínaje rokem 2007 bylo nedílnou součástí výkonu dohledu organizování informačních návštěv u nejvýznamnějších tuzemských pojišťoven, zaměřené na strategii, výměnu informací v oblasti systému řízení rizik i problematiky vnitřního kontrolního systému a implementace principů corporate governance. Na rok 2008 byly plánovány společné kontroly ČNB a zahraničních orgánů dohledu na úrovni mezinárodních finančních skupin. Cílem společných kontrol by mělo být sjednocení metodik pro jednotlivé oblasti výkonu dohledu v rámci EU.

4. Doplňkový dohled nad finančními konglomeráty

Součástí výkonu dohledu na dálku je i tzv. doplňkový dohled nad finančními konglomeráty.[66] Tento dohled se na úrovni finančních konglomerátů zaměřuje na kapitálovou přiměřenost, transakce uvnitř skupiny, koncentraci rizik, vnitřní řídící a kontrolní systémy a systémy řízení rizik.

[66] Finanční konglomeráty jsou skupiny, ve kterých mají pojišťovny, banky nebo obchodníci s cennými papíry mají významný podíl na všech finančních činnostech, které jsou touto skupinou provozovány.

Za výkon doplňkového dohledu je primárně odpovědný koordinátor, který sleduje stanovené ukazatele, včetně plnění požadavků, které se týkají kapitálové přiměřenosti a systémů řízení rizik. Koordinátor také zabezpečuje spolupráci s ostatními orgány dohledu. V obou sledovaných letech, tzn. v roce 2006 i 2007, plnila ČNB funkci koordinátora jen v v jednom případě.

5. Dohled nad ostatními regulovanými subjekty

V oblasti výkonu devizového dohledu má ČNB možnost, v případě porušení devizových předpisů, zahájit sankční správní řízení. Pokud je podezření z porušení devizových předpisů účastníkovi prokázáno, může mu být v závislosti na způsobu, rozsahu a době porušení devizových předpisů omezena, pozastavena nebo odejmuta devizová licence, v určitých případech lze uložit i peněžitou pokutu, a to až do výše 50 mil. Kč. Správní řízení vedla ČNB s devizovými místy, osobami neoprávněně nabízejícími, provádějícími či zprostředkovávajícími obchody s devizovými hodnotami.

V roce 2007 byla většina devizových deliktů zapříčiněna porušením podmínek pro provádění nákupu a prodeje cizí měny za českou měnu v hotovosti. V situaci, kdy ČNB zjistí, že došlo k porušení devizových předpisů, které spočívá v neoprávněném nabízení, provádění nebo zprostředkování obchodů s devizovými hodnotami, přikáže ČNB tuto nepovolenou činnost ukončit, resp. zahájí sankční správní řízení. U držitelů devizových licencí ČNB rovněž dohlíží na dodržení povinností, které vyplývají ze zákona č. 61/1996 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a o změně a doplnění souvisejících zákonů a povinností vyplývajících ze zákona č. 69/2006 Sb., o provádění mezinárodních sankcí a vybraných přímo použitelných předpisů Evropských společenství.

V rámci dohledu nad ostatními subjekty finančního trhu dohlíží ČNB na vydavatele elektronických peněz, tento její dohled spočívá ve sledování dodržování podmínek, za kterých bylo povolení vydáno. Základním zdrojem informací jsou pravidelná půlroční statistická hlášení, popřípadě další informace. Porušení podmínek může ČNB sankcionovat odnětím povolení ve správním řízení. Zatím však k odnětí povolení v minulosti nedošlo.

„Dne 2. července 2007 nabyl účinnosti zákon č. 160/2007 Sb., kterým se mění některé zákony v oblasti ochrany spotřebitele. Tímto zákonem došlo mimo jiné k novelizaci zákona č. 6/1993 Sb., o České národní bance, když zde bylo vloženo ustanovení, které zakotvuje dohledovou kompetenci ČNB v oblasti smluv uzavíraných na dálku. Tato kompetence je novou kompetencí v případě subjektů, nad nimiž ČNB vykonává dohled v devizové oblasti – tj. v případě držitelů koncesních listin ke směnárenské činnosti a držitelů devizových licencí.“[67]

4.8.2 Dohled na místě

ČNB provádí kontroly komplexní, které jsou zaměřeny na celkovou aktivitu kontrolovaného subjektu a kontroly dílčí, které jsou zaměřeny vždy na určitou konkrétní oblast činnosti dohlížených subjektů.

Komplexní kontroly jsou zaměřeny na:

- celkovou aktivitu dohlíženého subjektu,
- prověřování plnění pravidel obezřetného podnikání bank a finančních subjektů,
- řádné hospodaření finančních subjektů,
- posuzování způsobu identifikace a měření podstupovaných rizik,
- metody, které subjekt používá pro měření, hodnocení a sledování rizik,
- úplnost, spolehlivost a aktuálnost příslušných informací používaných při řízení rizik,
- vymezení a přidělení pravomoci příslušným útvarům a jednotlivým pracovníkům,
- sledování specifických pravidel obezřetného podnikání na jednotlivých trzích,
- ověřování účinnosti vnitřního kontrolního systému.

V návaznosti na výsledky dohledu na dálku jsou koncipovány pravidelné roční plány kontrolní činnosti, sestavované útvary dohledu. V těchto plánech se přihlíží

[67] SAMOSTATNÝ ODBOR KOMUNIKACE, *Zpráva o výkonu dohledu nad finančním trhem 2007*, Praha: Česká národní banka. 2007, s. 30

k současnému a předpokládanému stavu subjektu, době, která uplynula od poslední kontroly na místě a k ukazatelům systému hodnocení rizik, za předpokladu, že je pro daný sektor trhu používán. V případě zjištěných nedostatků ukládá ČNB jednotlivým subjektům opatření k nápravě, jejichž plnění je monitorováno.

V roce 2007 pokračovala ČNB v zohledňování dokumentů a závěrů Evropské komise, příslušných pracovních orgánů EU i Basilejského výboru pro bankovní dohled.

Stejně jako v předešlé subkapitole lze dohled na místě rozdělit z hlediska dohlížených oblastí na:

1. Dohled nad bankami, pobočkami zahraničních bank a družstevními záložnami
2. Dohled v oblasti kapitálového trhu
3. Dohled nad pojišťovnami
4. Dohled nad ostatními regulovanými subjekty

1. Dohled nad bankami, pobočkami zahraničních bank a družstevními záložnami

Kontroly na místě se u bank, poboček zahraničních bank a družstevních záložen zaměřují na kontrolu řízení úvěrových rizik, kontrolu řízení tržních rizik, rizika likvidity a rizika spojená s obchodováním na finančních trzích, dále se zaměřují na kontroly řízení operačního rizika (včetně rizik informačních systémů a technologií), ověření funkčnosti a účinnosti vnitřního řídícího a kontrolního systému a předcházení legalizaci výnosů z trestné činnosti.

V rámci dohledu na místě ČNB v rámci provádění kontrol na místě postupovala v roce 2006 s ohledem na uznávané principy, standardy, směrnice Evropského parlamentu a rady a doporučení pracovních orgánů EU a Basilejského výboru pro bankovní dohled. K 1. červenci 2007 nabyla účinnosti vyhláška ČNB č. 123/2007 Sb., která implementovala směrnice a doporučení výše uvedených orgánů. Tato součinnost se uplatnila při přípravě a vlastním schvalování pokročilých metod pro výpočet

kapitálových požadavků k úvěrovému riziku (IRB[68]) a riziku operačnímu (AMA[69]) a rozšířila tak dosavadní činnosti dohledu na místě.

V roce 2006 docházelo k prohlubování spolupráce se zahraničními bankovními dohledy. Tato spolupráce se uplatnila především v přípravě a schvalování pokročilých metod pro výpočet kapitálových požadavků k úvěrovému a operačnímu riziku, který zavádí některé banky a finanční skupiny.

Pro efektivní a účinný výkon dohledu na dálku je důležitým výstupem, a zároveň indikátorem stavu jednotlivých institucí, zhodnocení a ověření funkčnosti systému používaného regulovanými institucemi k přípravě hlášení a výkazů pro bankovní dohled ČNB.

V roce 2007 patřilo nedostatečné zdokumentování procesů schvalování a monitoringu obchodů v době jejich trvání mezi hlavní zjištěné nedostatky. Jako další nedostatky lze např. uvést nedostatky v oblasti řízení operačního rizika a rizik spojených s využíváním informačních systémů a technologií. Mezi nejvýznamnější nedostatky, zjištěné v rámci kontrol družstevních záložen, patří např. nízká kvalita řídicího a kontrolního systému, nedostatky v činnosti volených orgánů záložen či nízká úroveň identifikace podstupovaných úvěrových a úrokových rizik.

ČNB na základě charakteru a rozsahu nedostatků vyhodnotila, že zkontrolované subjekty do svého podnikání v roce 2007 nepromítly v požadovaném rozsahu uložené regulatorní požadavky.[70]

[68] Internal Rating Based, přístup založený na interním ratingu.
[69] Advanced Measurement Approaches, pokročilý přístup.
[70] Požadavky uložené opatřením ČNB č. 6/2006 Sb., kterým se stanoví pravidla kapitálové přiměřenosti, angažovanosti a vnitřního řídícího a kontrolního systému spořitelních a úvěrních družstev a vyhláškou č. 123/2007 Sb., o pravidlech obezřetného podnikání bank, spořitelních a úvěrních družstev a obchodníků s cennými papíry.

Tabulka 4

Provedené kontroly na místě

	2006	2007
Kontrol na místě celkem	17	14
Z toho:		
V bankách	2	7
Ve stavebních spořitelnách	4	0
V družstevních záložnách	10	7
Specializované mimořádně kontroly	1	1

Zdroj: vlastní práce na základě publikace:
SAMOSTATNÝ ODBOR KOMUNIKACE: *Zpráva o výkonu dohledu nad finančním trhem 2006*. 2007, s. 31
SAMOSTATNÝ ODBOR KOMUNIKACE: *Zpráva o výkonu dohledu nad finančním trhem 2007*. 2008, s. 30

Dohled na místě zahrnuje:

- *Kontrolu řízení úvěrových rizik*
  - v roce 2006 se ČNB zaměřila na prověřování systémů řízení úvěrových rizik v družstevních záložnách a prověřování IRB systémů řízení úvěrového rizika v bankách
  - v roce 2007 pokračovala aktualizace interních postupů určených pro hodnocení efektivnosti a účinnosti IRB systémů

- *Kontrolu řízení tržních rizik, rizika likvidity a rizik spojených s obchodováním na finančních trzích*
  - cílem bylo posouzení organizačního a personálního zabezpečení a vlastních metod řízení vzhledem k regulatorním požadavkům s ohledem na míru podstupovaných rizik a přijatou strategií banky nebo družstevní záložny
  - v roce 2006 také ČNB ve spolupráci s ČBA provedla v souvislosti s finalizací dokumentu[71] CEBS průzkum, jehož cílem bylo získání

[71] „Consultation Paper 12 on Stress Testing under the Supervisory Review Process“

informací o stávajících a plánovaných přístupech bank ke stresovému testování vybraných bankovních rizik

- v roce 2007 byl dokončen proces posuzování jednoho interního modelu banky pro výpočet kapitálových požadavků k obecnému úrokovému a měnovému riziku

- *Kontrolu řízení operačního rizika, včetně rizik informačních systémů a technologií*

  - v roce 2006 pokračovala ČNB v provádění kontrol těchto rizik v souvislosti s implementací Basel II a rostoucí rolí operačního rizika v bankovních činnostech
  - při těchto kontrolách se dohled zaměřil na plnění regulatorních požadavků
  - z hlediska systému řízení operačního rizika byl důraz kladen především na způsob, jakým banky a družstevní záložny identifikují rizika ztrát způsobených nedostatky vnitřních procesů, systémy, vnějšími událostmi, nedodržováním právních norem či lidským faktorem
  - pozornost byla věnována i problematice outsourcingu a zajištění kontinuity provozu
  - na celkový rizikový profil regulovaných subjektů mají vliv operační rizika, která jsou spojená s informačními systémy a technologiemi, proto se dohled v roce 2006 zaměřil na posuzování systému bezpečnosti informací a jeho skutečné promítnutí do konkrétních postupů a opatření v oblasti fyzické, logické a personální bezpečnosti
  - v roce 2006 se ČNB také zaměřila na elektronické bankovnictví, kde upozornila na rizika s ním spojená a doplnila postupy pro výkon dohledu na místě, vzhledem ke zvýšení počtu a nebezpečnosti incidentů v oblasti elektronického bankovnictví se ČNB zaměřila na tuto oblasti i v roce 2007

- dohled v roce 2007 také vypracoval a předal zahraničním regulátorům stanoviska k zavedení pokročilých metod v rámci skupin, jejichž členy byly banky s licencí od ČNB

- *Ověření funkčnosti a účinnosti vnitřního řídícího a kontrolního systému*

  - kontrola je prováděná v rámci komplexní kontroly systémů řízení rizik, kdy jsou vždy posuzovány prvky tohoto systému ve vztahu k řízení jednotlivých rizik a dále celá oblast tohoto systému samostatně – v rámci kontroly jsou v příslušné bance či družstevní záložně ověřovány jednotlivé prvky tohoto systému (tzn. principy řízení a správy společnosti), zajištění compliance[72] a výkon vnitřního auditu

- *Předcházení legalizaci výnosů z trestné činnosti*

  - kontrola hodnotí funkčnost a účinnost systému Anti – Money Laundering (AML)
  - systém AML se „zaměřuje na soulad systému banky s požadavky zákona č. 61/1996 Sb., a opatření ČNB, uplatňování adekvátní politiky „poznej svého klienta“ a schopnost banky identifikovat a analyzovat podezřelý obchod, včetně oznamování FAÚ MF ve stanovené lhůtě“[73]

- *Implementaci Basel II z pohledu speciálních metod pro stanovení kapitálových požadavků*
  - pro výpočet kapitálového požadavku mohou banky použít dle nové koncepce Basel II pokročilé přístupy k úvěrovému riziku od roku 2007 a k operačnímu riziku od roku 2008
  - součástí prověřování pokročilých metod byla průběžná komunikace se zahraničními orgány bankovního dohledu v oblasti společného postupu při ověřování těchto přístupů v nadnárodních bankovních skupinách

[72] Toto vychází zejména z materiálů „The complinace fiction in banks“ (BIS) z r. 2005 a „Guidelines on the Application of the Supervisory Review Process under Pillar 2“ z r. 2006 (doporučení CEBS)
[73] SAMOSTATNÝ ODBOR KOMUNIKACE, *Zpráva o výkonu dohledu nad finančním trhem 2007*, Praha: Česká národní banka. 2008, s. 33

2. Dohled v oblasti kapitálového trhu

Na rozdíl od provedených kontrol v předešlých letech, neodhalily kontroly v letech 2006 a 2007 žádné akutní problémy v sektoru kapitálového trhu jako celku. Bylo zjištěno mnoho formálních nedostatků, docházelo k nedodržování vlastní předpisové základny obchodníka s cennými papíry, objevily se problémy týkající se evidence majetku zákazníků či nízká účinnost vnitřního kontrolního systému.

V obou sledovaných letech byla provedena kontrola na místě u organizátora mimoburzovního trhu RM-Systém, a.s. zaměřená na fungování systému opatření k odhalování tržní manipulace a zneužití vnitřní informace. Postupně byly realizovány požadavky na úpravy a rozšíření systému.

Tabulka 5

Kontroly v rámci dohledu na místě

	2006	2007
Počet kontrol vnitřního provozu investičních společností v oblasti kolektivního investování a penzijních fondů	4	3
Počet kontrol zaměřených na rizikové ohodnocení penzijních fondů a dodržování pravidel pro svěření obhospodařování majetku třetím osobám a pravidel pro výpočet reálné hodnoty majetku v oblasti penzijního připojištění	5	4
Komplexní kontroly, případně kontroly zaměřené na dodržování pravidel obezřetného poskytování investičních služeb a pravidel jednání se zákazníky	5	9

Zdroj: vlastní práce na základě publikace:
SAMOSTATNÝ ODBOR KOMUNIKACE: *Zpráva o výkonu dohledu nad finančním trhem 2006*. 2007, s. 34 – 35
SAMOSTATNÝ ODBOR KOMUNIKACE: *Zpráva o výkonu dohledu nad finančním trhem 2007*. 2008, s. 34- 35

3. Dohled nad pojišťovnami

Při výkonu dohledu se ČNB v této oblasti zaměřila na oblast finančního umístění, tvorby a použití technických rezerv. Oproti roku 2006 ČNB svou pozornost zaměřila v roce 2007 i na kvalitu vnitřních procesů, dostatečnost kontrolních mechanismů a fungování vnitřního kontrolního systému.

V roce 2006 ČNB ukončila dvě kontroly zahájené ještě v roce 2005. Nově pak zahájila v roce 2006 jedenáct kontrol. V roce 2007 zahájila osm kontrol.[74]

Jak v roce 2006, tak i v roce 2007 byly při kontrolách zjištěny nedostatky plynoucí z nedodržení některých ustanovení zákona č. 363/1994, o pojišťovnictví,[75] zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví[76] nebo nedostatky plynoucí z nedodržování vlastních směrnic či nezajištění dostatečných vnitřních kontrolních prvků.

V roce 2006 nezahájila ČNB žádné správní řízení ve věci uložení opatření k odstranění nedostatků, v roce 2007 vedla tři sankční správní řízení.

4. Dohled nad ostatními regulovanými subjekty

Výkon devizové kontroly na místě prováděla ČNB v obou sledovaných letech prostřednictvím svých poboček. Cílem kontroly bylo prověřit veškeré činnosti vykonávané konkrétním nebankovním devizovým místem i činnosti jednotlivých provozoven. Pro dohled na místě u osob vydávajících elektronické peníze nemá ČNB zákonné oprávnění.

Tabulka 6

Kontroly v oblasti devizového dohledu

	2006	2007
Kontroly na místě v oblasti devizového dohledu	489	451
Případy, ve kterých došlo k porušení právních předpisů	393	297

Zdroj: vlastní práce na základě publikace:
SAMOSTATNÝ ODBOR KOMUNIKACE: *Zpráva o výkonu dohledu nad finančním trhem 2006*. 2007, s. 36
SAMOSTATNÝ ODBOR KOMUNIKACE: *Zpráva o výkonu dohledu nad finančním trhem 2007*. 2008, s. 36

[74] 4 komplexní, 2 zaměřené na oblast neživotního pojištění, 2 zaměřené na oblast finančního umístění a řízení rizik ve vztahu k investiční činnosti kontrolovaných subjektů
[75] Např. neobezřetné chování dohlížených subjektů v rámci výkonu jejich činností, nedostatečná výše tvorby technických rezerv, nerespektování zásady likvidy finančního umístění, neoprávněné zahrnutí některých aktiv do finančního umístění
[76] Např. neocenění finančního umístění reálnou hodnotou, nezaúčtování všech skutečností, které jsou předmětem účetnictví, neprovedení inventarizace majetku a závazků v souladu s požadavky zákona, účtování opravných položek k některým titulům bez zjevného důvodu

4.9 Mezinárodní spolupráce

Mezinárodní spolupráce je vzhledem k postupující globalizací finančního světa důležitá, jelikož umožňuje efektivnější monitoring finančního trhu. Obecně dochází nejen ke sjednocování dohledu do jedné instituce v rámci jednotlivých zemí, ale proces globalizace má vliv i na spolupráci v oblasti mezinárodní. Na mezinárodní úrovni existuje snaha o sjednocení regulace (prostřednictvím směrnic) a postupů (prostřednictvím doporučení výborů třetí úrovně), a to nejen v rámci jednotlivých sektorů, ale i mezi jednotlivými výbory (CEBS, CESR, CEIOPS), což významně ovlivňuje regulaci a výkon dohledu v České republice.

ČNB spolupracuje s řadou mezinárodních (hlavně evropských) institucí, její zaměstnanci jsou členy 14 výborů a 28 pracovních skupin, přičemž největší účast je v oblasti bankovnictví a v oblasti kapitálového trhu.

Dle metodiky ČNB lze rozdělit mezinárodní spolupráci do pěti hlavních oblastí:

1. Spolupráce v rámci struktur Evropské komise a výborů třetí úrovně Lamfalussyho struktury
2. Spolupráce v rámci struktur Evropské centrální banky
3. Spolupráce v rámci Basilejského výboru pro bankovní dohled
4. Spolupráce v rámci regionu střední a východní Evropy
5. Spolupráce v rámci dalších mezinárodních organizací

Vzhledem k rozsahu tohoto tématu se v dalším textu zabývám první jmenovanou oblastí a sice spoluprácí v rámci struktur Evropské komise a výborů třetí úrovně Lamfalussyho struktury.[77]

[77] Lamfalussyho struktura je založená na metodě, v jejímž rámci stojí legislativní proces na čtyřech základních úrovních práce, na první úrovni má dojít ke shodě v zásadních principech, které se pak stanou součástí směrnice schválené na evropské úrovni. Ve druhé úrovni Evropská komise ve spolupráci s CESR formuluje detailnější prováděcí legislativu. Ve třetí úrovni CESR zajišťuje konzistentní interpretaci a aplikaci legislativy na národních úrovních. Na čtvrté úrovni pak Evropská komise opět provádí vynucování a dohled.

Spolupráce v rámci struktur Evropské komise a výborů třetí úrovně Lamfalussyho struktury

V rámci této struktury spolupracuje ČNB s:

a) Evropským bankovním výborem (dále jen „EBC[78]“)
b) Prozatímním pracovním výborem pro finanční konglomeráty (dále jen „IWCFC“)
c) Výborem evropských bankovních dohledů (dále jen „CEBS“)
d) Výborem evropských regulátorů cenných papírů (dále jen „CESR“)
e) Výborem evropských dohledových orgánů v pojišťovnictví a zaměstnaneckém penzijním pojištění (dále jen „CEIOPS“)

V roce 2007 pokračovala s větší intenzitou spolupráce mezi výbory třetí úrovně Lamfalussyho struktury, a sice mezi CEBS, CESR a CEIOPS.[79] Tato spolupráce vznikla na základě dohody o spolupráci z roku 2005. Činnost IWCFC byla zaměřena na podporu konvergence supervizích přístupů, nástrojů a metod napříč sektory. Rovněž byly analyzovány možnosti vzniku společné evropské vzdělávací platformy pro orgány dohledu a byla vytvořena společná metodika pro provádění dopadových studií k využití jednotlivými výbory. V tomto roce byl také formulován společný program, který se má zaměřit na spolupráci mezi domácími a hostitelskými orgány dohledu, delegování úkolů, konkurující si produkty, ratingové agentury, vnitřní řízení společnosti, konglomeráty a oceňování finančních instrumentů.

V dalším textu jsou stručně charakterizovány jednotlivé výbory.

[78] Zde je nutné uvést, že EBC je výbor 2. úrovně, vzhledem však ke skutečnosti, že je ve *Zprávě o výkonu dohledu nad finančním trhem 2007* uveden v rámci této struktury, je i tento výbor charakterizován dále v textu.
[79] Více o těchto výborech v dalším textu této kapitoly.

a) Evropský bankovní výbor (EBC)

ČNB spolupracovala v průběhu roku 2007 s MF při přípravě a účasti na jednáních Evropského bankovního výboru (výbor 2. úrovně, poradní orgán Evropské komise).

Jedním z aktuálních témat byly možnosti optimálního nastavení uspořádání dohledu v Evropě s ohledem na integraci trhu a subjektů na něm působících. Evropská komise usiluje o pochopení různých aspektů v souvislosti s možnými budoucími změnami ve stávajícím uspořádání dohledu a zastává názor, že v nejbližším období k přesunu dohledových odpovědností z hostitelských na domácí orgány dohledu nedojde.

Evropská komise proto prověřuje oblasti krizového řízení, včetně otázky sdílení nákladů při řešení příhraničních krizí, řízení rizika likvidity, poskytování úvěrů poslední záchrany centrálními bankami, systémy pojištění vkladů, ukončení činnosti a reorganizace úvěrových institucí. Evropská komise se prostřednictvím EBC zaměřila v roce 2007 na zpracování návrhů na možnou úpravu směrnice o kapitálových požadavcích CRD. Nové úpravy by se měly týkat vlastního kapitálu (konkrétně prověřování zahrnování hybridů do vlastního kapitálu úvěrových institucí a principy pro jejich zahrnování), krizového řízení a spolupráce domácích a hostitelských orgánů dohledu a velké angažovanosti (tzn. změny stávajících pravidel, které by nebyly dotčeny vydáním směrnice o kapitálových požadavcích).

Výbor se také zabýval problematikou národních diskrecí v CRD a požádal CEBS o spolupráci ve smyslu identifikace takových národních diskrecí, které budou podléhat vzájemnému uznávání, které bude možné zrušit a které mají opodstatnění ve směrnici. Výbor také začal v roce 2007 práce směřující k možné revizi směrnice o ukončení činnosti a reorganizaci úvěrových institucí, která je jednou z klíčových směrnic vyžadujících úpravy v souvislosti s řešením přeshraničních krizí, včetně transferu aktiv. Evropská komise proto shromáždila informace o národních legislativních úpravách a bude následně zkoumat možnosti zahrnutí nesolventních

dceřiných společností pod zmíněnou směrnici a dále možnosti snížení bariér transferu aktiv.

b) Prozatímní pracovní výbor pro finanční konglomeráty (IWCFC)

Výbor byl ustaven Evropským výborem pro finanční konglomeráty (EFCC) a jeho hlavním předmětem činnosti je problematika související s praktickým dohledem nad finančními konglomeráty. Výbor úzce spolupracuje se sektorovými výbory CEBS, CESR a CEIOPS. Česká republika je v tomto výboru zastoupena ČNB.

V roce 2007 se výbor zabýval porovnáváním sektorových pravidel ke kapitálu a analýzou případných rozdílů při aplikaci jednotlivých metod pro výpočet doplňkového požadavku kapitálové přiměřenosti pro finanční konglomerát. Výbor dále pracoval neposuzování ekvivalentnosti dohledu v USA a ve Švýcarsku a vydal seznam finančních konglomerátů, které působí v rámci EU.

Pro ČNB je přínosem působení v tomto výboru především z toho důvodu, že na území ČR působí jeden finanční konglomerát, který ČNB dohlíží. ČNB také spolupracuje se zahraničními orgány dohledu při dohledu nad dalšími pěti konglomeráty ze zemí EU.

c) Výbor evropských bankovních dohledů (CEBS[80])

Výbor evropských bankovních dohledů je poradním orgánem Evropské komise v oblasti bankovnictví a podporuje spolupráci a sbližování dohledové praxe v rámci EU, výbor také podporuje a vyhodnocuje společné provádění a konzistentní aplikaci práva Společenství. Cílem tohoto výboru je zlepšení regulace, konvergence v přístupech k regulaci a dohledové praxi a zlepšení spolupráce mezi orgány dohledu. CEBS k dosažení tohoto cíle využívá činnosti tří expertních skupin,[81] na jejichž práci se ČNB také aktivně podílí.

V současné době se zaměřuje na implementaci směrnice o kapitálových požadavcích, která stanoví nová pravidla pro kapitálové požadavky kladené na banky

[80] Committee of European Banking Supervisors
[81] Group de Contact, Expert group on Capital Requirements a Expert Group on Financial Information

a obchodníky s cennými papíry s cílem zajistit, aby kapitál finančních institucí více odpovídal rizikům, jimž tyto instituce čelí. V roce 2007 se CEBS zaměřil na implementaci vydaných doporučení a na sbližování praxe dohledu – rozvíjí spolupráci mezi orgány dohledu (mezi těmi, které dohlíží příhraničně působící bankovní skupiny), organizuje semináře, rozvíjí výměny pracovníků mezi institucemi dohledu, zavádí nové mechanismy sledování implementace výstupů CEBSu, případně aktualizuje existující doporučení. Dále se CEBS zabýval problematikou velkých angažovaností a likvidity (v této oblasti je práce koordinována s pracovní skupinou pro řízení likvidity Basilejského výboru pro bankovní dohled). V tomto roce také „schválil novelu jednotného reportingu kapitálové přiměřenosti (COREP) a finančních výkazů (FINREP) vydaných v roce 2006, kvantitativní analýzu nástrojů používaných členskými zeměmi jako složky vlastních fondů, analýzu kk velké angažovanosti a rozšíření operativní spolupráce supervizorů o oblast implementace tzv. pilíře 2 CRD. Zabýval se také rozsahem národních diskrecí, včetně možností dalšího omezení jejich počtu.“[82]

d) Výbor evropských regulátorů cenných papírů (CESR[83])

Výbor evropských regulátorů cenných papírů vznikl na základě rozhodnutí Evropské komise z 6. června 2001. Výbor působí jako její poradní orgán zejména v oblasti přípravy návrhů opatření provádějících rámcové směrnice EU v oblasti cenných papírů.

Výbor usiluje o zlepšení koordinace a spolupráce mezi regulátory, zároveň usiluje o zajištění důsledného a včasného provádění právních předpisů EU v členských zemích. ČNB má zástupce ve všech rozhodujících pracovních skupinách výboru.[84] CESR se v roce 2007 zaměřil na implementaci směrnice o trzích finančních nástrojů (MiFID). V případě, že v některém z členských států tato směrnice ještě nenabyla právní účinnosti, vytvořil CESR řadu možností, jejichž cílem bylo minimalizovat narušení dosavadních přeshraničních obchodních aktivit. Konkrétně se jedná o protokol

[82] SAMOSTATNÝ ODBOR KOMUNIKACE, *Zpráva o výkonu dohledu nad finančním trhem 2006*, Praha: Česká národní banka. 2007, s. 41
[83] Committee of European Securities Regulators
[84] Mezi které patří CESR-Fin, CESR-Pol, CESR-Tech, MiFID Level 3, Prospectus Expert Group, Investment Management Expert Group a nově Post-trading Expert Group.

pro dohled organizačních složek na území jiného státu, o protokol k notifikacím jednotného pasu či prohlášení.

CESR v roce 2007 dokončil první fázi projektu TREM,[85] což je projekt vzájemné výměny hlášení obchodů mezi orgány dohledu. Od 1. listopadu 2007 je systém v plném provozu. ČNB tak bude do přijetí novely zákona o podnikání na kapitálových trzích získávat informace o obchodech pro mezinárodní výměnu především z dat od regulovaných trhů. Zároveň ČNB také využila svého oprávnění vyžadovat informace od obchodníků s cennými papíry k zajištění informací o obchodech uzavřených mimo regulované trhy.

V oblasti kolektivního investování se CESR zaměřil na zkoumání informací, které získávají investoři při investicích od podílových fondů. Do budoucna by měl být zjednodušený statut nahrazen materiálem, který by obsahoval pouze klíčové informace pro rozhodování investorů do podílových fondů.

CESR dále provedl sebehodnocení implementace doporučení ke zjednodušení přeshraničních notifikací harmonizovaných podílových fondů (UCITS[86]) mezi evropskými orgány dohledu. Cílem je především zjistit, jak konverguje praxe výkonu dohledu mezi členy CESR v této oblasti. Výbor se také zabýval dotazy Evropské komise ohledně možné úpravy jednotného režimu neveřejného umísťování cenných papírů, připravované novely směrnice UCITS a regulace tzv. substitučních investičních produktů.

V rámci operativních skupin pokračoval CESR na projektu ekvivalence a konvergence účetních standardů, vypracoval zprávu o prvotních zkušenostech s aplikací a vymáháním IFRS. Výbor se nadále zabýval vytvářením metodiky ke směrnici o zneužívání trhu a prováděl mapování pravomocí jednotlivých orgánů dohledu v rámci směrnice o prospektu a zneužívání trhu za účelem zjištění současné divergence a dozorované praxe v pravomocích.

[85] Transaction Reporting Exchange Mechanism
[86] Undertakings for Collective Investment in Transferrable Securities, Directive 85/611/EEC, týkající se subjektů kolektivního investování do převoditelných cenných papírů

V roce 2007 zřídil novou expertní skupinu k vypořádání cenných papírů, jejímž úkolem je monitorování implementace Kodexu chování firem nabízejících vypořádání cenných papírů a vedení diskuze nad projektem Evropské centrální banky Target 2 -Securities.

e) Výbor evropských dohledových orgánů v pojišťovnictví a zaměstnaneckém penzijním pojištění (CEIOPS[87])

Výbor evropských dohledů v pojišťovnictví a zaměstnaneckém penzijním pojištění vznikl podle ustanovení rozhodnutí Evropské komise z 5. listopadu 2003. Výbor je složen ze zástupců dohledových orgánů členských států EU v oblasti pojišťovnictví a zaměstnaneckém penzijním pojištění.

Úlohou CEIOPS je poskytování stanovisek Evropské komisi k návrhům opatření provádějících rámcové směrnice a k předpisům v oblasti pojišťovnictví a zaměstnaneckého penzijního pojištění, stanovování dohledových standardů, doporučení a zásad s cílem posílit konvergující a efektivní aplikaci předpisů a podpořit spolupráci mezi národními orgány dohledu. CEIOPS spolupracuje např. s Hospodářským a finančním výborem (EFC) a Výborem pro finanční služby (FSC).

CEIOPS pravidelně vyhodnocuje podmínky panující na evropském pojistném trhu. Dvakrát ročně publikuje zprávu o vývoji a finanční stabilitě v sektoru pojišťovnictví, kterou zasílá evropským institucím a orgánům.

Výbor pokračoval v roce 2007 v práci na přípravě nového obezřetnostního rámce Solventnost II. Evropská komise schválila v červenci návrh rámcové směrnice Solventnost II, po tomto schválení započaly práce na prováděcích předpisech k této rámcové směrnici. Na přípravě návrhů těchto předpisů se podíleli i zástupci ČNB v pracovních skupinách pro finanční požadavky,[88] pro vnitřní modely,[89] pro vnitřní řízení, hodnocení dohledem a vykazování[90] a pro pojišťovací skupiny.[91] ČNB se také

[87] Committee of European Insurance and Occupational Pensions Supervisors
[88] Financial Requirements Expert Group
[89] Internal models Expert Group
[90] Internal Governance, Supervisory Review and Reporting Expert Group
[91] Insurance Groups Supervision Committee

aktivně účastnila jednání pracovní skupiny pro konvergenci.[92] Zástupci ČNB a MF se také aktivně účastnili jednání pracovní skupiny Evropské komise pro solventnost pojišťoven, která se týkala přípravy směrnice Solventnost II.

Struktura těchto výše uvedených skupin byla v polovině roku 2007 přeorganizována, a to na základě priorit, které vznikly v souvislosti s přípravou pro Evropskou komisi. Evropská komise neformálně požádala o návrhy předpisů pro nejzávažnější oblasti – princip proporcionality a systém dohledu pojišťovacích skupin, ve kterém posílila roli skupinového orgánu dohledu.

[92] Convergence Committee

5. Porovnání dohledu nad finančním trhem z pohledu ČNB před integrací a po ní

Mezi hlavní odlišnosti dohledu nad finančním trhem z pohledu ČNB před sjednocením dohledů a po něm řadím:

- Subjekty podléhající regulatorní a kontrolní činnosti
- Spolupráci s dalšími dohlížejícími subjekty v rámci ČR
- Právní předpisy, kterým podléhají dohlížené subjekty
- Rozdílná organizační struktura ČNB
- Změna počtu a struktury subjektů, které podléhají přímému výkonu ČNB
- Oblast, ve které ČNB zajišťuje stabilitu

Před integrací dohledu nad finančním trhem, která proběhla k 1. dubnu 2006, dohlížela ČNB na činnost všech bank, a to včetně poboček zahraničních bank, stavebních spořitelen a hypotečních bank. Od sjednocení dohledu nad všemi subjekty finančního trhu však již nedohlíží pouze výše jmenované subjekty, ale zároveň také družstevní záložny, penzijní fondy, obchodníky s cennými papíry, emitenty kótovaných cenných papírů, pojišťovny, finanční konglomeráty, držitele devizových licencí atd.

Ke spolupráci s dalšími dohlížejícími subjekty docházelo především před integrací dohledových činností (po ní ostatně došlo k zániku jak KCP tak ÚDDZ a Úřadu státního dozoru v pojišťovnictví a penzijním připojištění MF ČR), a to na základě Dohody o spolupráci mezi ČNB, KCP a MF z 28. února 2003, která nahradila dohodu původní z roku 1998. Již v té době bylo cílem této spolupráce zajištění uplatňování obdobných kritérií a postupů při výkonu dozoru nad subjekty finančního trhu, a to včetně dozoru nad vstupem nebo výstupem ze sektoru. Do 1. dubna 2006 také ČNB připravovala návrhy zákonů v oblasti bankovnictví, nyní je již odpovědná pouze za sekundární legislativu.

Vzhledem ke skutečnosti, že k 1. dubnu 2006 zanikly KCP i ÚDDZ a Úřad státního dozoru v pojišťovnictví a penzijním připojištění MF ČR, spolupracuje v současné době ČNB už jen s MF ČR a to právě na přípravě zákonů, v této oblasti došlo také ke změnám, jelikož přípravu zákonů pro oblast celého finančního trhu provádí primárně MF a ČNB plní funkci poradního orgánu a zajišťuje expertní spolupráci.

Právní změny, které dosud proběhly v souvislosti se sjednocením dohledu nad finančním trhem, byly spíše institucionálního a kompetenčního charakteru. Do vlastního obsahu jednotlivých zákonů se změny zatím významněji nepromítly.

Organizační struktura ČNB dostála také mnoha změn, zatímco před sjednocením dohledu existovala pouze jedna sekce - sekce bankovní regulace a dohledu, tvořená pěti odbory, a sice odborem regulace, odborem dohledu na dálku, na místě, odborem licenčním a povolovacím a odborem podpory dohledu. Po sjednocení se rozšířil počet sekcí ze stávající jedné na sekce tři.

V roce 2006 byl do stávající sekce bankovní regulace a dohledu začleněn dohled nad družstevními záložnami, vedle této vznikly i dvě zcela nové sekce – sekce regulace a dohledu nad pojišťovnami a sekce regulace a dohledu nad kapitálovým trhem. Na základě, bankovní radou schváleného, materiálu „Návrh organizačního uspořádání dohledu nad finančním trhem“ přešla k 1. lednu 2008 ČNB z původního sektorového modelu na model funkcionální. Následně tedy vznikly do konce roku 2008 tři nové sekce – sekce dohledu nad finančním trhem, sekce licenčních a sankčních řízení, sekce regulace a analýz finančního trhu.

Ke změnám došlo v počtu a struktuře subjektů, které podléhají výkonu přímého dohledu, který vykonává ČNB. Před integrací dohledových činností prováděla ČNB jako centrální banka ČR bankovní regulaci a dohled, přičemž hlavním jejím cílem bylo především dosažení spolehlivého a bezpečného fungování bankovního systému v zemi. Tuto činnost prováděla ČNB dvojí formou, a sice dohledem na dálku a dohledem na místě, dále se také zabývala např. problematikou správních řízení v licenční i sankční oblasti nebo agendou bank po odnětí licence. Od 1. dubna 2006, kdy ČNB převzala

agendu KCP, ÚDDZ a agendu v pojišťovnictví a penzijním připojištění MF ČR se značně rozšířila oblast přímého výkonu dohledu. Dle rozdělení ČNB se centrální banka zabývá od roku 2006 dohledem na dálku, dohledem na místě, notifikací, registrační činností a licenční, schvalovací a povolovací činností, a to nejen v rámci sektoru bank a družstevních záložen, ale v rámci celého finančního trhu, kde tedy navíc dohlíží i oblast kapitálového trhu, oblast pojišťoven, ostatních regulovaných subjektů a provádí doplňkový dohled nad finančními konglomeráty.

Cílem výše uvedeného přímého výkonu dohledu je především zajištění stability. Pokud bychom hovořili o době před sjednocením dohledu do ČNB, jednalo by se o zajištění stability pouze bankovního sektoru, v současné době je však cílem ČNB zajistit stabilitu celého finančního trhu. Stabilita bankovního sektoru a tím i jeho důvěryhodnost byla jednou ze základních podmínek fungování ekonomiky. Proto je potřeba stabilitu podporovat, a to především prostřednictvím omezujících a přikazujících pravidel, čili formou právních předpisů, které tak tvořily podstatu bankovní regulace. Dodržování pravidel bylo kontrolováno bankovním dohledem, který v případě nedodržování vyvozoval důsledky.

Podstatně složitější je zajištění stability celého finančního trhu. ČNB zavedla novou regulatorní koncepci Basel II, která má významně posílit stabilitu a transparentnost finančního trhu. V rámci posilování stability a transparentnosti finančního trhu pokračuje v současnosti ČNB v přípravách na zavedení Solventnost II (Solvency II) - nového systému regulace evropského pojišťovnictví a v přípravách na implementaci MiFID, která je důležitá k posílení transparentnosti na kapitálových trzích. Vznik jednotného evropského finančního trhu s sebou přinesl implementaci pravidel řízení rizik platných pro banky a pojišťovny ve všech zemích EU. Jak již bylo uvedeno, jedná se v bankovním sektoru o koncept Basel II, v pojišťovnictví o koncept Solvency II.

Regulace Basel II má před Solvency II zhruba tří až čtyřletý náskok. V obou přístupech byl shodně zvolen interaktivní způsob vývoje nových regulatorních norem, kdy regulátor přizval k tvorbě dokumentů všechny účastníky odvětví, tj. odbornou

veřejnost z bank v případě konceptu Basel II, a pojišťoven v případě konceptu Solvency II.

Adekvátní výše kapitálové přiměřenosti podle rizikového profilu banky nebo pojišťovny má zabezpečit správné ocenění rizik, která tato instituce podstupuje. Řízení rizik se tak stalo klíčovou strategickou funkcí každé finanční instituce.

Úlohou Basel I bylo zabezpečení kapitálového požadavku na úvěrové a tržní riziko, oproti tomu Basel II modifikuje přístup k úvěrovému riziku a zavádí požadavky na řízení operačního rizika. Zatímco úvěrové riziko zasahuje jen oblast půjčování a tržní riziko zasahuje pouze oblast obchodování (měny, akcie, dluhopisy, komodity, nemovitosti, finanční deriváty), operační riziko zasahuje úplně každého ve finanční instituci.

Přechod od bankovní regulace Basel I k pravidlům regulace založené na řízení rizik byl motivován snahou lépe podchytit nově vznikající rizika. Rizikově senzitivní regulatorní koncept Basel II nahradil současný koncept, který vyžadoval držet ke každému rizikovému aktivu konstantní 8% výši kapitálového požadavku bez ohledu na kvalitu dlužníka. Basel II umožňuje bankám jít cestou regulátorem stanovených standardizovaných metod (tento způsob vyžaduje značné nároky na data, která by měly banky kontinuálně uchovávat), anebo cestou budování vlastních modelů (tento způsob je náročnější, ale jeho výhodou je kvalitativně vyšší úroveň řízení rizik a efektivnější využití kapitálu. Toto pojetí nazývá Basel II jako přístup, který je založený na interním ratingu (koncepčně je aplikovatelný jak pro oblasti úvěrového rizika, tak i pro oblasti rizika operačního).

Basel II je postaven na třech pilířích:

1. pilíř – stanovení způsobu výpočtu minimálních kapitálových požadavků (tři metody pro úvěrové riziko a tři metody pro riziko operační),
2. pilíř - ohodnocením celkové adekvátnosti kapitálové přiměřenosti z hlediska pohledu regulátora (jak souvisí výše kapitálové přiměřenosti, vypočtené podle požadavků Basel II, s celkovým rizikovým profilem banky a naplňováním kvalitativních standardů regulátora),

3. pilíř – zaměřen na tržní disciplínu, formuje základ nové kultury předávání informací ohledně rizikového profilu banky investorům a kapitálovým trhům.

Solvency II – koncept regulace založený na řízení rizik pro sektor pojišťoven se liší od konceptu Basel II tím, že

- se zabývá stranou aktiv i pasiv vzájemně (Basel II se orientuje především na stranu aktiv), čímž poskytuje prostor pro zabudování prvků ALM a umožňuje správnější ohodnocení rizikového profilu finanční instituce,
- kapitálový požadavek je odvozen přímo od pravděpodobnosti úpadku pojišťovny,
- počítá dva kapitálové požadavky (Basel II pouze jeden, který porovnává s cílovým 8% kapitálovým požadavkem) – minimální kapitálový požadavek (minimální výše kapitálu pojišťovny, pod jehož úroveň by nastal zásah ze strany regulátora) a solventnostní kapitálový požadavek (optimální výše kapitálu vypočítaná ze standardizovaného modelu nebo z interního modelu podle rizikových expozic pojišťovny).

Časové zpoždění Solvency II oproti Basel II poskytuje pojišťovnám příležitost soustředit se v první řadě na nastavení systému řízení rizik, spojeného s tvorbou vnitřních předpisů, změnami organizační struktury, požadavky na změny IT architektury, vnitřního kontrolního systému, řízení operačního rizika, zkvalitnění funkčnosti interního auditu a compliance, zefektivnění procesů, zvýšení nároků na fyzickou bezpečnosti a IT bezpečnost apod. Kvalita řízení instituce je v tomto smyslu klíčová. Požadavky na kapitálovou přiměřenost jsou pak jen doplňkem celkového systému, který má vést ke zdokonalování uvedených faktorů.

Dalším významným prvkem je budování kvalitního datového skladu s možností budoucí integrace dat pro účely jak finančního řízení, tak řízení rizik. Velmi důležité je přistoupit k integraci rizik, aby řízení rizik bylo v rámci finanční instituce jednotné a konzistentní. Sledování ztrát z operačního rizika vytváří předpoklady pro efektivnější řízení procesů a minimalizace ztrát.

Výhodou sjednocení však bezesporu je postupné slaďování přístupů a pohledů na regulaci, které zefektivňují dohled nad celým finančním trhem. Další výhodou je také možnost ČNB podílet se na přípravě nové legislativy (tu primárně vytváří MF), která se týká celého sjednoceného finančního trhu i oblasti mezinárodní.

Prozatím lze hodnotit jako dokončenou pouze integraci institucionální, plnohodnotná integrace bude trvat ještě několik let, než se podaří sjednotit postupy, legislativní úpravu a také procesní a hmotně právní stránky dohledu nad jednotlivými sektory finančního trhu. Sjednocení dohledů do ČNB by tak mělo usnadnit komunikaci a spolupráci se všemi zainteresovanými stranami při zavádění nových pravidel regulace. Také by mělo přispět ke zjednodušení mezinárodní spolupráce, která bude v době harmonizace právních předpisů v rámci EU stále více důležitá pro efektivní monitoring finančního trhu (který se rozšiřuje a v jehož rámci dochází k propojování všech finančních sektorů) a pro regulaci a dohled nad subjekty finančního trhu.

6. Závěr

Proces integrace dohledu nad finančním trhem není krátkodobou záležitostí, naopak se jedná o dlouhodobý proces, který nelze zajistit v krátkodobém časovém horizontu.

K integraci dohledu nad finančním trhem do ČNB sice došlo k 1. dubnu 2006, nicméně důležité je podotknout, že se zatím jednalo především o kompetenční a organizační otázky. V této souvislosti lze uvést zákon č. 57/2006Sb., o změně zákonů v souvislosti se sjednocením dohledu nad finančním trhem, který se také týká především hlediska organizačního a kompetenčního.

Prozatím tedy byly vytvořeny organizační předpoklady, tzn. změny, které se uskutečnily v rámci uspořádání organizační struktury ČNB. V současné době dohlíží na celý finanční trh pouze ČNB, která k 1. dubnu 2006 převzala agendu KCP, ÚDDZ a Úřadu státního dozoru v pojišťovnictví a penzijním připojištění MF ČR. V současnosti tedy již nedohlíží pouze banky, pobočky zahraničních bank, stavební spořitelny a hypoteční banky, ale také všechny ostatní subjekty finančního trhu, z nichž lze jmenovat např. družstevní záložny, penzijní fondy, obchodníky s cennými papíry, pojišťovny a další.

Přičemž dohled nad celým finančním trhem zajišťuje ČNB prostřednictvím tří jejích sekcí:

- sekcí regulace a analýz finančního trhu,
- sekcí licenčních a sankčních řízení,
- a sekcí dohledu nad finančním trhem.[93]

Dovoluji si konstatovat, že vlastní integrace bude ještě trvat několik let, než se ustálí v předpokládané podobě a než bude možné zaznamenat veškeré výhody, které by měla dle odborníků přinést. Toto je způsobeno především nutností promítnutí

[93] Schéma organizační struktury je k dispozici v příloze č. 4.

sjednocení do zákonů (především sektorových), do interních postupů dohledu a do informačních systémů. Z tohoto důvodu proto nelze v současné době přesně stanovit výsledný efekt, který sjednocení za dobu svého tříletého trvání přineslo, jelikož na souhrnné hodnocení je zatím příliš brzy.

Předpokládá se však, že by integrace měla přinést lepší monitorování finančního sektoru, efektivnější dohled nad finančními skupinami, jednodušší zajištění stejných podmínek pro všechny účastníky finančního trhu, vyšší pružnost a rychlejší reakce na inovace a změny struktury finančního sektoru, jasnější odpovědnost za dohled odstraněním překrývajících se kompetencí a zón, které nedohlížel žádný subjekt. Nejdůležitější výhodou integrace by však mělo být dosahování vyšší nákladové efektivnosti a hlavně synergického efektu.

Jako nejproblematičtější lze jistě pokládat sjednocení zákonů, což je způsobeno dlouhou dobou jejich přípravy a schvalování. Obtížné a především pracné je také zajištění vzájemné provázanosti zákonů sektorových.

Obdobné problémy se týkají i sjednocení interních postupů dohledu a sjednocení informačních systémů. Toto však je, oproti sjednocování zákonů, plně v kompetenci ČNB, která může sjednocení interních postupů i informačních systémů snáze zajistit a zároveň ovlivnit i rychlost sjednocení těchto systémů.

Ve vztahu k veřejnosti jsou dnes patrné jisté výsledky – např. se jedná o sjednocené seznamy institucí na internetových stránkách ČNB nebo nový sjednocený způsob prezentace pravomocných rozhodnutí.

Rovněž v sekundární legislativě již jsou patrné určité prvky sjednocení, jelikož některé vydané vyhlášky se již týkají nebo vycházejí ze stejných principů pro všechny subsektory. Jako příklad lze uvést připravovanou vyhlášku o žádostech, schvalování osob a způsobu prokazování odborné způsobilosti, důvěryhodnosti a zkušenosti osob a o minimální výši finančních zdrojů poskytovaných pobočce zahraniční banky, která se již týká všech subjektů regulovaných ČNB (dříve roztříštěno do řady vyhlášek).

Co se týče zajištění stability celého finančního trhu, zavedla ČNB novou regulatorní koncepci Basel II, která má významně posílit stabilitu a transparentnost finančního trhu. V rámci posilování stability a transparentnosti finančního trhu pokračuje v současnosti ČNB v přípravách na zavedení Solvency II - nového systému regulace evropského pojišťovnictví a v přípravách na implementaci MiFID, která je důležitá k posílení transparentnosti na kapitálových trzích.

Koncepty regulace, které jsou založené na řízení rizik (tzn. tedy Basel II pro sektor bankovní a Solvency II pro sektor pojišťoven), přináší finančním subjektům řadu povinností, ale také výhody v podobě kvalitativně vyšší úrovně řízení rizik a efektivnějšího využívání kapitálu. Tyto systémy by měly do budoucna vyřešit především otázku duplicit a mezer v dohledových činnostech. Rychlost jejich zavádění je však omezována rozdílnou hmotně i procesně právní úpravou v jednotlivých sektorových předpisech, které ještě stále chápou regulaci odděleně.

Vzhledem k postupující globalizaci finančního světa je důležitá i spolupráce ČNB s mezinárodními institucemi, která umožňuje efektivnější monitoring finančního trhu. I na mezinárodní úrovni existuje snaha o sjednocení regulace a postupů, a to nejen v rámci jednotlivých sektorů, ale i mezi výbory, jako je CEBS, CESR a CEIOPS. Tato skutečnost významně ovlivňuje regulaci a výkon dohledu v České republice.

7. Seznam použitých zdrojů

Odborné publikace:

1. BABOUČEK, Ivan a kolektiv, *Bankovní regulace a dohled*, Praha: Bankovní institut vysoká škola, a.s., 2002. 187 s. ISBN 80-7265-053-X
2. KOLEKTIV AUTORŮ, *Bankovnictví v České republice*, Praha: Bankovní institut vysoká škola, a.s., 2000. 349 s. ISBN 80-7265-035-1
3. KVIZDA, Martin, *Centrální banka a národní hospodářství*, Brno: Vydavatelství MU, 1998. 217 s. ISBN 80-210-1942-5
4. ODBOR VEŘEJNÝCH INFORMACÍ, *Bankovní dohled v České republice*, Praha: Česká národní banka, 1996. 37 s.
5. PAVLÁT, Vladislav, Centrální bankovnictví, Praha: Eupress, 2004. 137 s. ISBN 80-86754-29-4
6. RACOCHA, Pavel, *Bankovní dohled v České republice*, Praha: Česká společnost ekonomická, 1999. 20s.
7. REVENDA, Zbyněk a DVOŘÁK, Petr, *Analýza systému regulace a dohledu bank v České republice*, Praha: Národohospodářský ústav Josefa Hlávky, 1997. 60 s.
8. REVENDA, Zbyněk, *Centrální bankovnictví*, Praha: Management Press, 2001. 782 s. ISBN 80-7261-051-1
9. SAMOSTATNÝ ODBOR KOMUNIKACE, *Bankovní dohled 2005*, Praha: Česká národní banka, 2006. 96 s.
10. SAMOSTATNÝ ODBOR KOMUNIKACE, *Zpráva o výkonu dohledu nad finančním trhem 2006*, Praha: Česká národní banka, 2007. 112 s.
11. SAMOSTATNÝ ODBOR KOMUNIKACE, *Zpráva o výkonu dohledu nad finančním trhem 2007*, Praha: Česká národní banka, 2008. 122 s.

Odborné články:

12. ANONYM. *Rizika z nedodržení regulace stojí peníze.* Server ihned.cz [online].2005,In: http://bankovnictvi.ihned.cz/index.php?p=900000_d&&article[id]=16697420&article[area_id]=10066470 (ze dne 21.2.2009)
13. ANONYM. *Superdozor před startem*. Server ihned.cz [online]. 2006, In: http://ekonom.ihned.cz/index.php?p=400000_d&&article[id]=17942990 (ze dne 25.2.2009)
14. ANONYM. *Integrace dohledu pokračuje*. Server ihned.cz [online]. 2006, In: http://bankovnictvi.ihned.cz/index.php?p=900000_d&&article[id]=17840160&article[area_id]=10066470 (ze dne 25.2.2009)
15. ANONYM. „Superkodex" finančního trhu posílí samoregulaci. Server ihned.cz [online]. 2007, In: http://bankovnictvi.ihned.cz/index.php?p=900000_d&&article[id]=22249670&article[area_id]=10066570 (ze dne 25.2.2009)
16. BABOUČEK, I., MAŠINDOVÁ, V. *Nová bankovní regulace Basel II – důvod k obavám?.* Server ihned.cz [online]. 2005, In: http://bankovnictvi.ihned.cz/c4-10066470-15656220-900000_d-nova-bankovni-regulace-basel-ii-duvod-k-obavam (ze dne 20.2.2009)
17. ERBENOVÁ, Michaela. *Integrace dohledu nad finančním trhem: možnosti a úkoly*. Bankovnictví, 2006, roč. 14, č.5, s. 18. ISSN 1212-4273
18. FLEISCHMANN, Martin., ZEMAN, Jan. *Operační riziko a Basel II: bankovní dohled vs. praxe v bankách.* Server ihned.cz [online]. 2006, In: http://bankovnictvi.ihned.cz/index.php?p=900000_d&&article[id]18677110&article[area_id]=10066470 (ze dne 25.2.2009)
19. FRAIT, Jan. *Bankovní dohled a stabilita finančního systému*. Server ČNB [online]. 2003,In: http://www.cnb.cz/cs/verejnost/pro_media/konference_projevy/vystoupeni_projevy/frait_bd_fs_020903.html (ze dne 27.2.2009)

20. HÁJEK, Jan. *Alternativ může být více*. Server ihned.cz [online]. 2005, In: http://ekonom.ihned.cz/index.php?p=400000_d&&article[id]=16666130 (ze dne 21.2.2009)
21. HOLEK, Ondřej. *Basel II – jistota v peřejích globálních financí?* Server ihned.cz [online]. 2007, In: http://bankovnictvi.ihned.cz/index.php (ze dne 2.2.2009)
22. JEDLIČKA, Jan. *Univerzální model není*. Server ihned.cz [online]. 2003, In: http://ekonom.ihned.cz/index.pho?p=400000_d&&article[id]=13036780 (ze dne 14.4.2008)
23. KLUMPÁ, J., ONDER, Š. *Nový koncept bankovní regulace přináší nároky i přiležitosti.* Server ihned.cz [online]. 2005, In: http://bankovnictvi.ihned.cz/index.cz/index.php?p=90000_d&&article[id]=16178680&article[area_id]=10066470 (ze dne 20.2.2009)
24. LITOŠOVÁ, R., RYDL, T., SVOBODOVÁ, J. *Je možná jednotná regulace finančního trhu?*. Server ihned.cz [on-line]. 2003, In: http://bankovnictvi.ihned.cz/c4-10066470-12213220-900000_d-je-mozna-jednotna-regulace-financniho-trhu (ze dne 14.4.2008)
25. LITOŠOVÁ, R., SŮVOVÁ, H., VÍŠKOVÁ, R., SCHUTZ T. *Implementace pilíře II a III*. Server ihned.cz [on-line]. 2009, In: http://bankovnictvi.ihned.cz/c1-33309520-implementace-pilire-ii-a-iii (ze dne 25.2.2009)
26. MAŠEK, František. *Superdohled je již na dohled*. Ekonom, 2005, roč. 49, č. 46, s. 69-70. ISSN 1210-0714
27. MAŠEK, František. *Klíčoví experti zůstávají.* Server ihned.cz [on-line]. 2006,In: http://ekonom.ihned.cz/index.php?p=400000_d&&article[id]=17789520 (ze dne 25.2.2009)
28. MAŠEK, František. *Za víc peněz také více muziky?.* Server ihned.cz [on-line].2006,In: http://ekonom.ihned.cz/index.php?p=400000_d&&article[id]=18134600 (ze dne 25.2.2009)

29. MAŠEK, František. *Poslanci posvětili finanční třesk*. Server ihned.cz [on-line]. 2005,In: http://ekonom.ihned.cz/index.php?p=400000_d&&article[id]=17409820 (ze dne 25.2.2009)
30. MAŠEK, František. *Velký třesk pokračuje*. Server ihned.cz [on-line]. 2007, In: http://ekonom.ihned.cz/index.php?p=400000_d&&article[id]=21736560 (ze dne 25.2.2009)
31. MAŠEK, František. *Dozor podle stejných not*. Server ihned.cz [on-line]. 2007, In: http://ekonom.ihned.cz/index.php?p=400000_d&&article[id]=22651160 (ze dne 14.2.2009)
32. MAŠEK, František. *Superdohled „nanečisto“.* Server ihned.cz [on-line]. 2005, In: http://ekonom.ihned.cz/ihned.cz/index.php?p=400000_d&&article[id]=16786500 (ze dne 25.2.2009)
33. MUSÍLEK, Petr. *Integrované modely dohledu nad finančním trhem*. Bankovnictví, 2007, roč. 15, č. 2, s. 22-23. ISSN 1212-4273
34. ONDER, Štěpán. *Regulace bank a pojišťoven v Evropské unii*. Server ihned.cz [on-line]. 2007, In: http://bankovnictvi.ihned.cz/index.php?p=900000_d&&article[id]=20717180&article[area_id]=10066470 (ze dne 25.2.2009)
35. POLOUČEK, Stanislav. *Dohled pod křídly centrální banky*. Server ihned.cz [on-line]. 2006, In: http://bankovnictvi.ihned.cz/index.php?p=900000_d&&article[id]19970760&article[area_id]=10066470 (ze dne 25.2.2009)
36. PROUZA, Tomáš. *Kam posune dohled Evropa?.* Server ihned.cz [on-line]. 2006, In: http://bankovnictvi.ihned.cz/c4-10066470-18677120-900000_d-kam-posune-dohled-evropa (ze dne 25.2.2009)
37. SCHOLZ, Petr. *Byl stanoven postup reformy dozoru nad finančním trhem.* Server ihned.cz [on-line]. 2003, In: http://bankovnictvi.ihned.cz/c4-10066470-13745500-900000_d_byl-stanoven-postup-reformy-dozoru-nad-financnim-trhem (ze dne 15.4.2008)

38. SINGER, Miroslav: *Integrace dohledu nad finančním trhem a hlavní trendy finančního sektoru.* Server ČNB [online]. 2007, In:. http://www.cnb.cz/www.cnb.cz/cz/konference_projevy/vystoupeni_projevy/download/singer_20070613_integrace_dohledu.pdf (ze dne 18.6.2007)
39. SOBOTKA, Bohuslav. *Čtyři důvody ke spojení dozoru nad finančním trhem*. Server Hospodářských novin [on-line]. 2005, In: http://hn.ihned.cz/c1-16708980-bohuslav-sobotka-ctyri-duvody-ke-spojeni-dozoru-nad-financnim-trhem (ze dne 14.2.2009)
40. TŮMA, Zdeněk. *Bankovní sektor v době fúzí bank i dohledu.* Server ihned.cz [on-line].2006,In: http://ekonom.ihned.cz/index.php?p=400000_d&&article[id]=18470980 (ze dne 25.2.2009)
41. TŮMA, Zdeněk. *Integrating supervisit – A well played first half.* Server ihned.cz [on-line]. 2007, In: http://ekonom.ihned.cz/index.php?p=400000_d&&article[id]=21223340 (ze dne 24.2.2009)

Právní předpisy a související dokumenty:

42. Zákon č. 6/1993Sb., o České národní bance
43. Zákon č. 21/1992 Sb., o bankách ve znění pozdějších předpisů
44. Zákon č. 57/2006 Sb., o změně zákonů v souvislosti se sjednocením dohledu nad finančním trhem

Tiskové zprávy ČNB:

45. ANONYM. *Integrace dohledu nad finančním trhem – praktické informace.* Server ČNB [online], In: http://www.cnb.cz/cs/verejnost/pro_media/tiskove_zpravy_cnb/2006/060328_integrace_prakt_info.html (ze dne 20.2.2009)
46. ANONYM. *Informace k postupu integrace dohledu nad finančním trhem.* Server ČNB [online], In:

http://www.cnb.cz/cs/verejnost/pro_media/tiskove_zpravy_cnb/2005/051214_postup_integrace_dohledu.html (ze dne 20.2.2009)

47. ANONYM. *Informace k postupu integrace dohledu nad finančním.* Server ČNB [online], In: *trhem*http://www.cnb.cz/cs/verejnost/pro_media/tiskove_zpravy_cnb/2006/060202_integrace.html (ze dne 20.2.2009)
48. ANONYM. *Zákon k integraci dohledu nad finančním trhem podepsal prezident republiky.* Server ČNB [online], In: http://www.cnb.cz/cs/verejnost/pro_media/tiskove_zpravy_cnb/2006/060221_integrace.html (ze dne 20.2.2009)
49. ANONYM. *Zasedání Výboru pro koordinaci dozoru nad finančním trhem.* Server ČNB [online], In: http://www.cnb.cz/cs/verejnost/pro_media/tiskove_zpravy_cnb/2006/060328_vybor_fin_trh.html (ze dne 20.2.2009)
50. ANONYM. *Změny v sekci bankovní regulace a dohledu ČNB.* Server ČNB [online], In: http://www.cnb.cz/cs/verejnost/pro_media/tiskove_zpravy_cnb/2005/729.html (ze dne 20.2.2009)
51. BOLFOVÁ, Pavlína. *Nové kompetence členů bankovní rady.* Server ČNB [online], In: http://www.cnb.cz/cs/verejnost/pro_media/tiskove_zpravy_cnb/2008/080303_kompetence.html (ze dne 20.2.2009)
52. BOLFOVÁ, Pavlína. *Rozdělení kompetencí členů bankovní rady při výkonu dohledu nad finančním trhem.* Server ČNB [online], In: http://www.cnb.cz/cs/verejnost/pro_media/tiskove_zpravy_cnb/2006/060302_dozor.html (ze dne 20.2.2009)
53. BOLFOVÁ, Pavlína. *Bankovní rada schválila navýšení rozpočtu CŇB z titulu integrace dohledu nad finančním trhem.* Server ČNB [online], In: http://www.cnb.cz/cs/verejnost/pro_media/tiskove_zpravy_cnb/2006/060315_schvaleni_rozpocet_integrace.html (ze dne 20.2.2009)
54. BOLFOVÁ, Pavlína. *Podpis dohody o delimitaci majetku v souvislosti s integrací dohledu nad finančním trhem.* Server ČNB [online], In:

http://www.cnb.cz/cs/verejnost/pro_media/tiskove_zpravy_cnb/2006/060331_delimitace.html (ze dne 20.2.2009)

55. BOLFOVÁ, Pavlína. *Česká národní banka a Ministerstvo financí ČR uzavřely dohodu o legislativní spolupráci.* Server ČNB [online], In: http://www.cnb.cz/cs/verejnost/pro_media/tiskove_zpravy_cnb/2006/060504_mf_cnb_leg.html (ze dne 20.2.2009)

56. BOLFOVÁ, Pavlína. *Schváleno nové organizační uspořádání dohledu nad finančním trhem v ČNB.* Server ČNB [online], In: http://www.cnb.cz/cs/verejnost/pro_media/tiskove_zpravy_cnb/2007/070622_zmeny_dohled.html (ze dne 20.2.2009)

57. BOLFOVÁ, Pavlína. *Poslání ČNB při dohledu nad finančním trhem ČR.* Server ČNB [online], In: http://www.cnb.cz/cs/verejnost/pro_media/tiskove_zpravy_cnb/2007/071214_poslani_cnb_dohled.html (ze dne 20.2.2009)

58. BOLFOVÁ, P., KRAINOVÁ, P. *Nominace do výboru pro finanční trh – společná tisková zpráva MF ČR a ČNB.* Server ČNB [online], In: http://www.cnb.cz/cs/verejnost/pro_media/tiskove_zpravy_cnb/2006/060606_nominace_fin_vybor.html (ze dne 20.2.2009)

59. BOLFOVÁ, P., ZEMAN, M. *Nový přístup k integraci dozorů nad finančním trhem.* Server ČNB [online], In: http://www.cnb.cz/cs/verejnost/pro_media/tiskove_zpravy_cnb/2005/tz2005_integrace_dozoru_fin_trhu.html (ze dne 20.2.2009)

60. DĚDIČ, J., FRIŠAUFOVÁ, A., PROCHÁZKOVÁ, R. *Regulátoři finančního trhu podepsali novou dohodu o vzájemné spolupráci.* Server ČNB [online], In: http://www.cnb.cz/cs/verejnost/pro_media/tiskove_zpravy_cnb/2003/335.html (ze dne 20.2.2009)

61. ERBENOVÁ, M., HUSTÁK, Z., PROUZA, T. *Zasedání Výboru pro koordinaci dozoru nad finančním trhem.* Server ČNB [online], In: http://www.cnb.cz/cs/verejnost/pro_media/tiskove_zpravy_cnb/2005/051129_zasedani_vybor_pro_koord_dozoru_nad_finan_trhem.html (ze dne 20.2.2009)

62. FRIŠAUFOVÁ, Alice. *Změny v organizaci devizového dohledu.* Server ČNB [online], In:

http://www.cnb.cz/cs/verejnost/pro_media/tiskove_zpravy_cnb/2003/385.html (ze dne 20.2.2009)

63. HOLLMANN, P., PROUZA, T., RACOCHA, P. *Zasedání Výboru pro koordinaci dozoru nad finančním trhem.* Server ČNB [online], In: http://www.cnb.cz/cs/verejnost/pro_media/tiskove_zpravy_cnb/2005/727.html (ze dne 20.2.2009)
64. PROCHÁZKOVÁ, R., ZEMAN, M., ZÚBEK, P. *Výsledky jednání Výboru pro koordinaci dozoru nad finančním trhem o dalším postupu prací na integraci orgánů dozorujících finanční trh.* Server ČNB [online], In: http://www.cnb.cz/cs/verejnost/pro_media/tiskove_zpravy_cnb/2003/473.html (ze dne 20.2.2009)
65. TISKOVÉ ODDĚLENÍ MF ČR. *Vláda schválila integraci dozorů nad finančním trhem v jednom kroku.* Server ČNB [online], In: http://www.cnb.cz/cs/verejnost/pro_media/tiskove_zpravy_cnb/2005/tz2005_schvaleni_integrace_dozoru_ft.html (ze dne 20.2.2009)
66. ZÚBEK, PAVEL. *Budoucnost regulace finančního trhu.* Server ČNB [online], In: http://www.cnb.cz/cs/verejnost/pro_media/tiskove_zpravy_cnb/2004/673.html (ze dne 20.2.2009)

Ostatní internetové stránky:

67. *Bankovní regulace a dohled.* Server ČNB [online], In: http://www.cnb.cz/www.cnb.cz/cz/dohled_fin_trh/bankovni_dohleded/bankovni_dohled/postaveni_bd/bank_regulace_dohled/index.html (28.5.2007)
68. *Poslání a funkce ČNB.* Server ČNB [online], In: http://www.cnb.cz/cz/o_cnb/poslani_a_funkce/ (28.5.2007)
69. Server ČNB [online], In: http://www.cnb.cz/www.cnb.cz/cz/o_cnb/poslani_a_funkce/koncepce_2005-2010.html (14.3.2007)

70. Server ČNB [online], In: http://www.cnb.cz/www.cnb.cz/cz/o_cnb/poslani_a_funkce/principy_bezpec_politiky.html (28.5.2007)
71. Server ČNB [online], In: http://www.cnb.cz/cz/financni_stabilita/zakladni_info/ (27.5.2007)
72. Server ČNB [online], In: http://www.cnb.cz/cz/financni_stabilita/co_je_fs/ (14.5.2007)
73. Server ČNB [online], In: http://www.cnb.cz/cz/dohled_fin_trh/bankovni_dohled/ (15.5.2007)
74. Server ČNB [online], In: http://www.cnb.cz/www.cnb.cz/cz/dohled_fin_trh/bankovni_dohled/bankovni_dohled/postaveni_bd/bank_regulace_dohled/index.html (30.5.2007)
75. Server ČNB [online], In: http://www.cnb.cz/www.cnb.cz/cz/dohled_fin_trh/bankovni_dohled/bankovni_dohled/postaveni_bd/bank_regulace_dohled/pravomoci_bd.html (28.5.2007)
76. Server ČNB [online], In: http://www.cnb.cz/www.cnb.cz/cz/dohled_fin_trh/bankovni_dohled/bankovni_dohled/postaveni_bd/bank_regulace_dohled/metody_bank_dohledu.html (26.3.2007)
77. Server ČNB [online], In: http://www.cnb.cz/www.cnb.cz/cz/dohled_fin_trh/bankovni_dohled/bankovni_dohled/postaveni_bd/bank_regulace_dohled/licencovani.html (26.3.2007)
78. Server ČNB [online], In: http://www.cnb.cz/www.cnb.cz/cz/dohled_fin_trh/bankovni_dohled/bankovni_dohled/postaveni_bd/bank_regulace_dohled/opatreni_k_naprave.html (25.3.2007)
79. Server ČNB [online], In: http://www.cnb.cz/www.cnb.cz/cz/dohled_fin_trh/bankovni_dohled/bankovni_dohled/postaveni_bd/bank_regulace_dohled/povolovaci_cin.html (23.3.2007)
80. Server ČNB [online], In: http://www.cnb.cz/www.cnb.cz/cz/dohled_fin_trh/bankovni_dohled/bankovni_dohled/postaveni_bd/bank_regulace_dohled/uverejnovani_inf.html (23.3.2007)

81. Server ČNB [online], In: http://www.cnb.cz/www.cnb.cz/cz/dohled_fin_trh/bankovni_dohled/bankovni_dohled/vyhlaska_basel_II/index.html (23.5.2007)
82. Server ČNB [online], In: http://www.sec.cz/export/CZ/O_Komisi_pro_cenne_papiry/Pravni_postaveni_Komise.html (31.10.2007)
83. Server ČNB [online], In: http://www.sec.cz/export/CZ/O_Komisi_pro_cenne_papiry/Politiky.html (31.10.2007)
84. Server ČNB [online], In: http://www.cnb.cz/cz/dohled_fin_trh/dohled_pojistovny/ (31.10.2007)
85. Server ČNB [online], In: http://www.cnb.cz/cs/verejnost/pro_media/clanky_rozhovory/media_2002/cl_02_021205.html (25.2.2009)
86. Server ČNB [online], In: http://www.cnb.cz/m2export/sites/www.cnb.cz/cs/dohled_fin_trh/bankovni_dohled/bankovni_dohled/download/jednotna_licence.pdf (ze dne 25.3.2009)

8. Seznam použitých zkratek

AMA	……	Advanced Measurement Approaches, pokročilý přístup
AML	……	Anti-Money Laundering, praní špinavých peněz
CEBS	……	Committee of European Banking Supervisors, Výbor evropských bankovních dohledů
CEIOPS	……	Výbor evropských dohledových orgánů v pojišťovnictví a zaměstnaneckém penzijním pojištění
CESR	……	Committee of European Securities Regulators, Výbor evropských regulátorů cenných papírů
CRD	……	Capital Requirements Directive, směrnice o kapitálových požadavcích
ČNB	……	Česká národní banka
ČR	……	Česká republika
EBC	……	European Banking Committee, Evropský bankovní výbor
EFC	……	Economic and Financial Committe, Hospodářský a finanční výbor
EFCC	……	European Financial Conglomerate Committee, Evropský výbor pro finanční konglomeráty
EFTA	……	The European Free Trade Association, Evropské sdružení volného obchodu
EU	……	Evropská unie
FAÚ	……	Finančně analytický útvar (MF)
FSC	……	Financial Services Committee, Výbor pro finanční služby
IFRS	……	International financial Reporting Standards, Mezinárodní standardy účetního výkaznictví
IRB	……	Internal Rating Based, přístup založený na interním ratingu
IWCFC	……	Interim Working Committee on Financial Conglomerates, Prozatimní pracovní výbor pro finanční konglomeráty
KCP	……	Komise pro cenné papíry

MF	……	Ministerstvo financí
TREM	……	Transaction Reporting Exchange Mechanism, projekt pro vzájemnou výměnu hlášení obchodů mezi orgány dohledu
UCITS	……	Undertakings for Collective Investment in Transferrable Securities, Directive 85/611/EEC, týkající se subjektů kolektivního investování do převoditelných cenných papírů
ÚDDZ	……	Úřad pro dohled nad družstevními záložnami

9. Přílohy

9.1 Seznam příloh

Příloha č.1 – Složení Výboru pro finanční trh

Příloha č.2 – Vydané vyhlášky a opatření v roce 2006 a 2007

Příloha č.3 – Organizační schéma dohledu nad finančním trhem ČNB k 31.12. 2007

Příloha č.4 – Organizační schéma dohledu nad finančním trhem ČNB k 1.1.2008

Příloha č.5 – Celkový přehled přijatých notifikací o příhraničním poskytování služeb k 31.12.2006

Příloha č. 1 – Složení Výboru pro finanční trh

Ing. Jiří Rusnok (předseda) - zvolen Rozpočtovým výborem PSPČR

Ing. Radek Urban (místopředseda) - zvolen Rozpočtovým výborem PSPČR

Ing. Václav Tomek - zvolen Rozpočtovým výborem PSPČR

Dr. Ing. František Klufa - finanční arbitr

Mgr. Klára Hájková - Ministerstvo financí

Jiří Król MSc., D.E.A. - Ministerstvo financí

Ing. Miroslav Singer, Ph.D. - Česká národní banka

Zdroj: SAMOSTATNÝ ODBOR KOMUNIKACE, *Zpráva o výkonu dohledu nad finančním trhem 2007*, Praha: Česká národní banka, 2008. s. 6

Příloha č. 2 – Vydané vyhlášky a opatření za rok 2006 a 2007

Vyhlášky vydané v roce 2006

Vyhláška č. 90/2006 Sb., kterou se stanoví náležitosti žádostí, oznámení a minimální výše finančních zdrojů poskytnutých pobočce zahraniční bankou (účinnosti 1. dubna 2006)

Vyhláška č. 272/2006 Sb., kterou se stanoví seznam listin a jejich náležitostí k prokázání odborné způsobilosti a důvěryhodnosti osob zvolených nebo navrhovaných do některých funkcí ve spořitelních a úvěrních družstvech a k prokázání způsobilosti fyzických nebo právnických osob s kvalifikovanou účastí na spořitelních a úvěrních družstvech a členů s dalším členských vkladem k výkonu práv člena. (účinnosti 7. června 2006)

Vyhláška č. 347/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o finančních konglomerátech (účinnost 30. září 2006)

Vyhláška č. 91/2006 Sb., kterou se provádí zákon o platebním styku

Vyhláška č. 92/2006 Sb., kterou se stanoví náležitosti žádosti o povolení k vydávání elektronických peněz

Vyhláška č. 58/2006 Sb., o způsobu vedení samostatné evidence investičních nástrojů a evidence navazující na samostatnou evidenci investičních nástrojů

Vyhláška č. 105/2006 Sb., kterou se mění vyhláška č. 262/2004 Sb., o pravidlech pro výpočet kapitálové přiměřenosti obchodníka s cennými papíry

Vyhláška č. 114/2006 Sb., o poctivé prezentaci investičních doporučení

Vyhláška č. 605/2006 Sb., o některých informačních povinnostech obchodníka s cennými papíry

Vyhláška č. 431/2006 Sb., kterou se mění vyhláška č. 270/2004 Sb.

Vyhláška č. 482/2006 Sb., o minimálních náležitostech statutu

Vyhláška č. 603/2006 Sb., o informační povinnosti

Vyhláška č. 604/2006 Sb., o používání technik a nástrojů k efektivnímu obhospodařování majetku

Vyhláška č. 96/2006 Sb., kterou se mění vyhláška č. 303/2004 Sb., kterou se provádí některá ustanovení zákona o pojišťovnictví

Vyhláška č. 458/2006 Sb., která provádí některá ustanovení zákona o pojišťovnictví

Vyhláška č. 40/2006 Sb., kterou se provádí některá ustanovení zákona o pojišťovacích zprostředkovatelích a likvidátorech pojistných událostí

Opatření publikovaná ve Věstníku ČNB v roce 2006

• Opatření č. 1 ze dne 13. ledna 2006, kterým se mění opatření č. 1 ze dne 17. května 2005, stanovující způsob předávání a přejímání dat automatizovaných výkazů předkládaných bankami a pobočkami zahraničních bank České národní bance.
• Opatření č. 2 ze dne 18. dubna 2006, kterým se mění opatření č. 2 ze dne 23. září 2003, kterým se stanoví minimální výše likvidních prostředků a podmínky tvorby povinných minimálních rezerv, ve znění opatření č. 3 ze dne 13. února 2004 a opatření č. 4 ze dne 26. dubna 2004.
• Opatření č. 3 ze dne 25. května 2006, k vnitřnímu řídicímu a kontrolnímu systému instituce elektronických peněz.
• Opatření č. 4 ze dne 25. května 2006, kterým se stanoví požadavky na kapitál instituce elektronických peněz.
• Opatření č. 5 ze dne 25. května 2006, kterým se stanoví povinná investiční aktiva instituce elektronických peněz a podmínky investování do těchto aktiv.
• Opatření č. 6 ze dne 29. června 2006, kterým se stanoví pravidla kapitálové přiměřenosti, angažovanosti a vnitřního řídicího a kontrolního systému spořitelních a úvěrních družstev.
• Opatření č. 7 ze dne 5. prosince 2006 o předkládání výkazů bankami a pobočkami zahraničních bank České národní bance.

Vyhlášky vydané v roce 2007

Vyhláška č. 123/2007 Sb., o pravidlech obezřetného podnikání bank, spořitelních a úvěrních družstvech a obchodníků s cennými papíry

Vyhláška č. 58/2007 Sb., zrušuje vyhlášku Ministerstva financí ČR č. 121/1998 Sb., kterou se stanoví vzor průkazu státního dozoru nad kapitálovým trhem

Vyhláška č. 59/2007 Sb., o druzích odborných obchodních činností obchodníka s cennými papíry vykonávaných prostřednictvím makléře, o druzích specializace makléře a o makléřské zkoušce

Vyhláškou č. 92/2007 Sb., byla s účinností od 1. Května 2007 novelizována vyhláška č. 536/2004 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o podnikání na kapitálovém trhu v oblasti ochrany proti zneužívání trhu

Vyhláška č. 93/2007 Sb., o informační povinnosti penzijního fondu pro účely dohledu ČNB

Vyhláška č. 139/2007 Sb., kterou se upravují podklady prokazující důvěryhodnost a zkušenost osob ve vedení finanční holdingové osoby

Vyhláška č. 251/2007 Sb., kterou se mění vyhláška č. 582/2004 Sb., o provádění některých ustanovení zákona o pojišťovacích zprostředkovatelích a likvidátorech pojistných událostí

Vyhláška č. 247/2007 Sb., kterou se stanoví některé požadavky na řídící a kontrolní systém bank a spořitelních a úvěrních družstev

Opatření publikovaná ve Věstníku ČNB v roce 2007

• Opatření České národní banky č. 2 ze dne 15. března 2007, kterým se mění opatření České národní banky č. 1ze dne 30. prosince 2003, kterým se stanoví minimální požadavky na uveřejňování informací bankami, ve znění opatření České národní banky č. 9 ze dne 22. prosince 2004.

• Opatření České národní banky č. 3 ze dne 25. června 2007 o předkládání výkazů spořitelními a úvěrními družstvy České národní bance.

• Opatření České národní banky č. 6 ze dne 12. listopadu 2007, kterým se mění opatření České národní banky č. 2 ze dne 23. září 2003, kterým se stanoví minimální výše likvidních prostředků a podmínky tvorby povinných minimálních rezerv.

• Opatření České národní banky č. 7 ze dne 4. prosince 2007 o předkládání výkazů bankami a pobočkami zahraničních bank České národní bance.

• Opatření České národní banky č. 8 ze dne 13. prosince 2007, kterým se mění opatření č. 3 ze dne 25. Června 2007, o předkládání výkazů spořitelními a úvěrními družstvy České národní bance.

Zdroj: SAMOSTATNÝ ODBOR KOMUNIKACE, *Zpráva o výkonu dohledu nad finančním trhem 2006,* Praha: Česká národní banka, 2007. s. 10 a SAMOSTATNÝ ODBOR KOMUNIKACE, *Zpráva o výkonu dohledu nad finančním trhem 2007,* Praha: Česká národní banka, 2008. s. 10

Příloha č. 3 – Organizační schéma dohledu nad finančním trhem ČNB k 31.12.2007

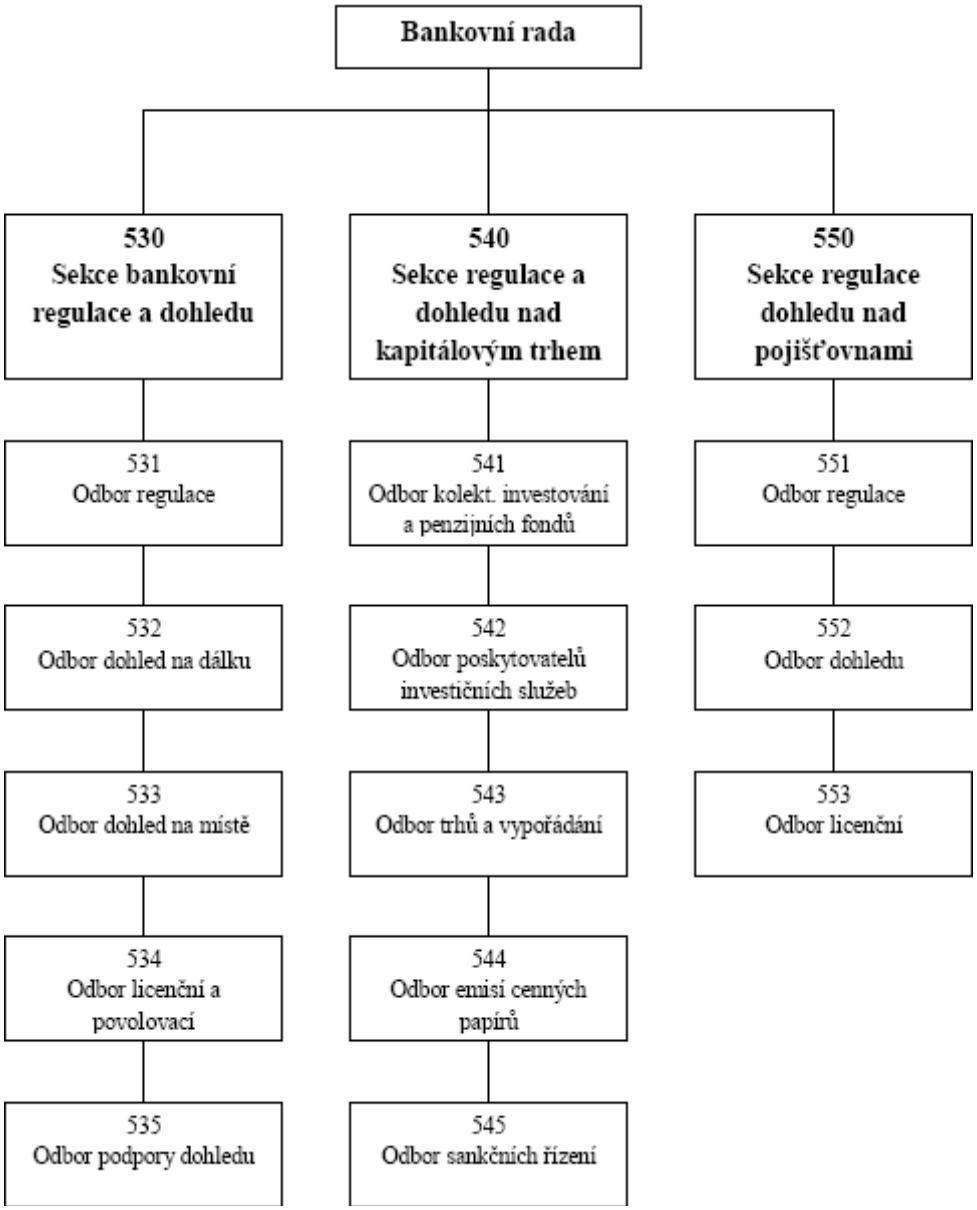

Zdroj: Vlastní práce na základě publikace:
SAMOSTATNÝ ODBOR KOMUNIKACE, *Zpráva o výkonu dohledu nad finančním trhem 2007*, Praha: Česká národní banka, 2008. s. 96

Příloha č. 4 – Organizační schéma dohledu nad finančním trhem ČNB k 1.1.2008

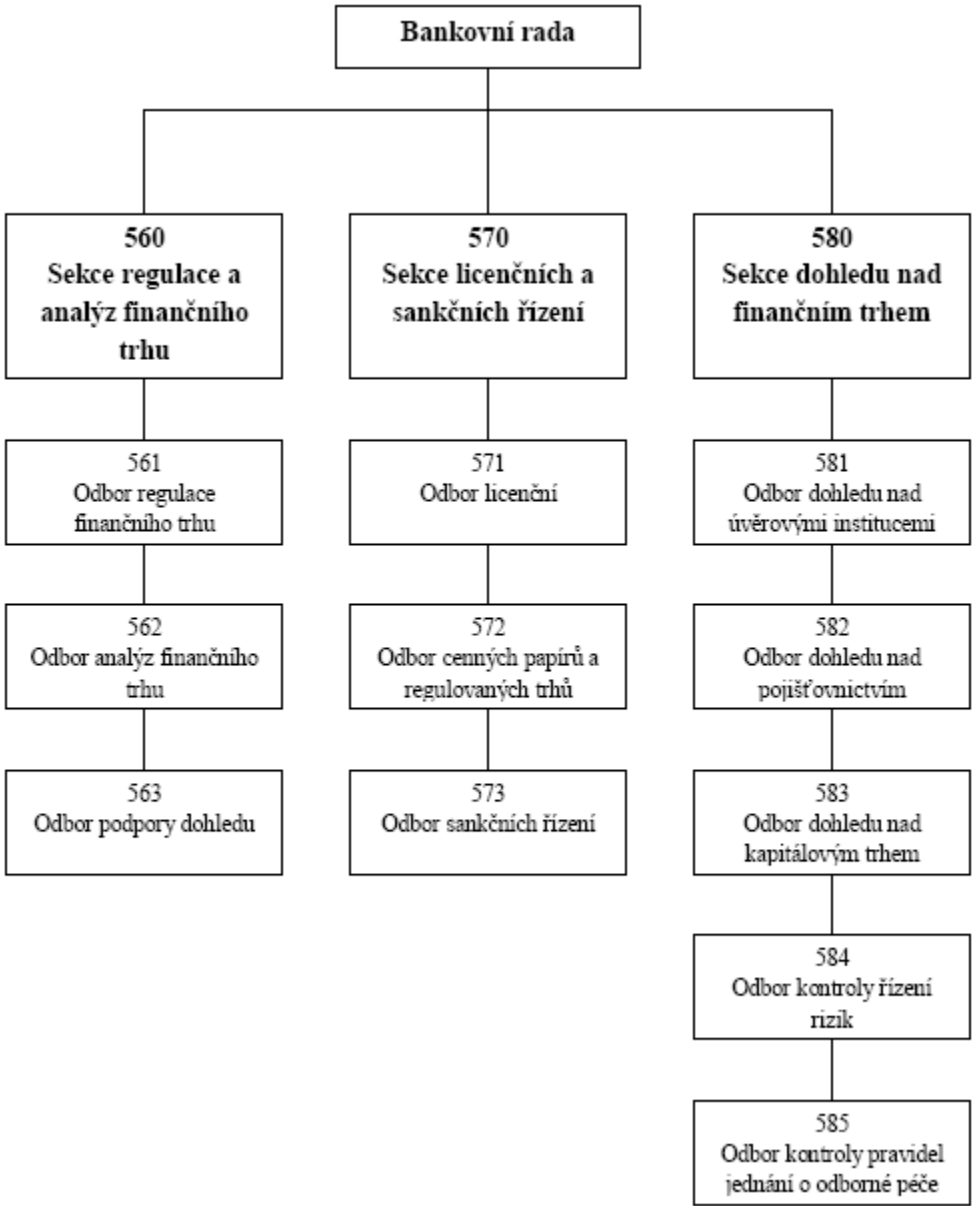

Zdroj: Vlastní práce na základě publikace:
SAMOSTATNÝ ODBOR KOMUNIKACE, *Zpráva o výkonu dohledu nad finančním trhem 2007*, Praha: Česká národní banka, 2008. s. 97

Příloha č. 5 – Celkový přehled přijatých notifikací o přeshraničním poskytování služeb k 31.12.2006

31. 12. 2006	Banky	Pojišťovny	Fondy	Investiční společnosti	Poskytovatelé investičních služeb	Instituce elektronických peněz
Celkem	137	401[23]	1 271	29	293	2

Zdroj: SAMOSTATNÝ ODBOR KOMUNIKACE, *Zpráva o výkonu dohledu nad finančním trhem 2006*, Praha: Česká národní banka, 2007. s. 23